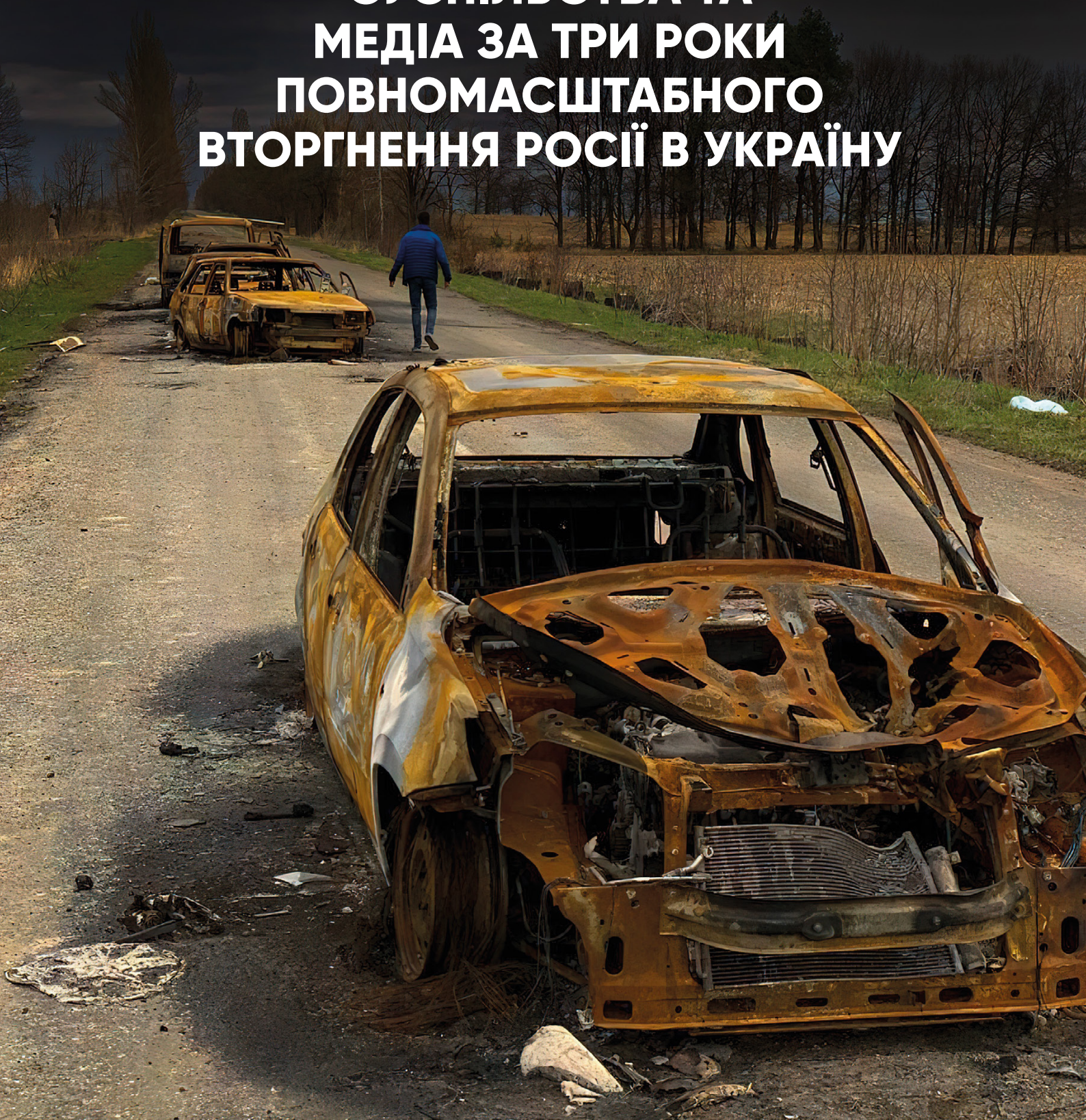

ZMIANA

**ЗВІТ-МЕМОРІАЛ
ПАМ'ЯТІ ЖЕРТВ РОСІЙСЬКОЇ АГРЕСІЇ В УКРАЇНІ
(2022–2024)**

**ВТРАТИ ГРОМАДЯНСЬКОГО
СУСПІЛЬСТВА ТА
МЕДІА ЗА ТРИ РОКИ
ПОВНОМАСШТАБНОГО
ВТОРГНЕННЯ РОСІЇ В УКРАЇНУ**

УДК В88

355.48:41.321-053.18](477-651.2:470-651.1)=162.2 «2022/2024»

ISBN 978-966-8620-36-2

Втрати громадянського суспільства та медіа за три роки повномасштабного вторгнення Росії в Україну (2022–2024): звіт-меморіал / В. Найдюнова, Т. Печончик, Д. Попков, Л. Тягнирядно, Л. Янкіна; ред.: Т. Безрук, Т. Печончик; Центр прав людини ZMINA. Київ, 2024. – 72 с.

У цьому виданні зібрані історії волонтерів, журналістів, правозахисників та активістів, у тому числі українських та іноземних громадян, які загинули під час повномасштабного вторгнення Росії в Україну, починаючи з 24 лютого 2022 року до кінця 2024 року.

Коректура – Мар'яна Добоні

Верстка – Олена Афанасьева

Фото на обкладинці: Колона цивільних автівок, які рухались на захід від Києва у бік Житомирської області. Автор фото – Денис Соколов, учасник пошукової групи. Знято 13 квітня 2022 року біля села Забуяння на Київщині.

ЦЕНТР ПРАВ ЛЮДИНИ

Публікація підготовлена за фінансової підтримки Європейського Союзу. Її зміст є виключною відповідальністю Центру прав людини ZMINA і не обов'язково відображає позицію Європейського Союзу.

ZMINA дякує за допомогу з підготовкою цієї доповіді Інституту масової інформації, який документує випадки загибелі журналістів на війні, Офісу Генерального прокурора за сприяння та взаємодію в процесі підготовки цього звіту, зокрема в межах діяльності робочої групи із захисту активістів та журналістів Міжнародної ради експертів з питань злочинів, вчинених в умовах збройного конфлікту.

Цей звіт містить описи інцидентів про загибель представників громадянського суспільства внаслідок російської агресії від початку повномасштабного вторгнення в Україну. Такі описи можуть шокувати, вразити або схвилювати деяких читачів.

ZMINA працює у сфері захисту свободи слова, об'єднань та асоціацій, протидії дискримінації, попередження тортур і жорстокого поводження, боротьби з безкарністю, захисту правозахисників і громадських активістів на території України, включно з окупованими територіями, а також захисту прав осіб, які потерпіли внаслідок війни. Організація проводить інформаційні кампанії, освітні програми, працює над моніторингом і документуванням випадків порушень прав людини, готує дослідження, аналітику, домагається змін завдяки національній та міжнародній адвокатури та надає пряму підтримку потерпілим.

Детальніше про Центр прав людини ZMINA та його діяльність: zmina.ua, zmina.info

Контакти для зауважень і пропозицій: info@zmina.ua

ISBN 978-966-8620-36-2

© Центр прав людини ZMINA, 2024

ЗМІСТ

СПИСОК СКОРОЧЕНЬ	6
ПЕРЕДМОВА	7
КОНТЕКСТ І МЕТОДОЛОГІЯ	9
ЗАГАЛЬНИЙ ОГЛЯД СИТУАЦІЇ	13
СТИСЛИЙ ОПИС ВИПАДКІВ	17
2022 рік	18
Лютий 2022 року	18
Денис Скричевський	18
Березень 2022 року	18
Валерія Ютіна	18
Ельвіра Щемур	19
Євгеній Сакун	19
Наталія Скібіна	20
Юрій Прилипко, Руслан Карпенко, Іван Зоря	20
Юлія Здановська	21
Євген Піскотін	21
Анастасія Яланська, Максим Кузьменко, Сергій Устименко	22
Юлія Коваль	22
Жанна Каменева	23
Володимир Домашенко	23
Роман Нежиборець	24
Павло Лі	25
Анатолій Бережний	25
Ілля Шклярчук	26
Микола Семикін, Станіслав Бурдун, Станіслав Єлісєєв,	
Сергій Савельєв, Роман Савельєв	26
Денис Бутенко	27
Ігор Карук	27
Яна Михиденко	28
Михайло Супрун	28
Віктор Дєдов	29
Оксана Гайдар	29
Олександр Іващик	30
Олександр Кононов	30
Зореслав Замойський	31
Максим Левін	31
Брент Рено (Brent Anthony Renaud)	32
Артем Айвазян	33
Олександра Кувшинова, П'єр Закжевські (Pierre Zakrzewski)	33
Співробітники БФ «Карітас»	34
Володимир Котенко	34
Юрій Волчков	35
Антон Хрустальов	35
Сергій Божко	36
Сергій Ільчук	36
Лілія Гумянова	37
Сергій Кубрушко, Андрій Шостак	37
Оксана Бауліна	38
Ольга Сухенко, Олександр Сухенко, Ігор Сухенко	38
Володимир Вакуленко	39
Олександр Чоломбитько, Сергій Лозовий	40
Олексій Антонов, Анастасія Тагірова	41
Ігор Коса	41

Квітень 2022 року	42
Наталія Харакоз	42
Ілона Куровська	43
Мантас Кведаравічюс (Mantas Kvedaravičius)	43
Євген Баль	44
Ольга Кур'єрова, Юрій Жабін	45
Роман Семенцов	45
Андрій Менчинський, Ольга Сергеева	46
Євген Нестеренко	46
Віра Гирич	46
Травень 2022 року	47
Денис Селевін	47
Дмитро Биць	48
Антон Кушнір	48
Сергій Сігаєв	49
Фредерік Леклерк-Імхофф (Frédéric Leclerc-Imhoff)	49
Червень 2022 року	49
Валентин Латинцев	49
Липень 2022 року	50
Пол Урі (Paul Urey)	50
Сардор Хакімов, Вікторія Мішаріна	51
Вересень 2022 року	51
Андро Фабіяніч (Andro Fabijanić)	51
Грудень 2022 року	52
Вікторія Яришко	52
2023 рік	53
Січень 2023 року	53
Ендрю Бегшоу, Крістофер Пеппі (Andrew Bagshaw, Chris Parry)	53
Денис Сосненко	53
Лютий 2023 року	54
Піт Рід (Pete Reed)	54
Березень 2023 року	55
Марек Масталєж (Marek Mastalerz)	55
Квітень 2023 року	55
Євген Санін	55
Богдан Бітік	56
Травень 2023 року	57
Арман Солдін (Arman Soldin)	57
Червень 2023 року	57
Світлана Клименко, Юрій Головін	57
Липень 2023 року	58
Вікторія Амеліна	58
Ольга Очкас	59
Серпень 2023 року	60
Володимир Василенко	60

Вересень 2023 року	60
Ентоні Ігнат, Емма Ігуаль (Anthony Ihnat, Emma Igual)	60
Сергій Шалигін, Вадим Забара	61
Оскар Йоганссон (Oskar Alexander Koksvik Johansson)	62
Грудень 2023 року	62
Руслан Анісенко	62
2024 рік	63
Січень 2024 року	63
Валерій Конченков, Юлія Брейніна	63
Лютий 2024 року	63
Адрієн Пажоль, Геннадій Германовіч (Adrien Pajol, Guennadi Guermanovitch)	63
Степан Подольчак	64
Липень 2024 року	65
Юрій Сафонов	65
Серпень 2024 року	65
Владислав Завтур, Андрій Студинський	65
Раян Еванс (Ryan Evans)	66
Вересень 2024 року	66
Євгенія Садовська, Дарія та Ярина Базилевич	66
Олександр Красюк, Руслан Рубан	67
Денис Городецький (імена ще двох загиблих поки не відомі)	68
Вікторія Рощина	69
Леонід Лобойко	70
Жовтень 2024 року	70
Тигран Галустян	70
Грудень 2024 року	71
Римма Бараненко	71

СПИСОК СКОРОЧЕНЬ

- БФ** — благодійний фонд
- ВЦА** — військово-цивільна адміністрація
- ГО** — громадська організація
- ДНК** — дезоксирибонуклеїнова кислота
- ЗС РФ** — Збройні сили Російської Федерації
- ЗСУ** — Збройні Сили України
- КК України** — Кримінальний кодекс України
- ОВА** — обласна військова адміністрація
- ПВК** — приватна військова компанія
- РСЗВ** — реактивна система залпового вогню
- РФ** — Російська Федерація
- СБУ** — Служба безпеки України
- так звана «ДНР»** — так звана «Донецька народна республіка»
- так звана «ЛНР»** — так звана «Луганська народна республіка»

ПЕРЕДМОВА

Я ніколи не хотіла працювати військовою кореспонденткою. Думаю, більшість моїх колег також. Ніхто не мріяв у дитинстві про роботу в холодних підвалах і землянках. Ніхто не бажав робити матеріали про те, як із житлових масивів після ракетних обстрілів вивозять у чорних пакетах тіла сусідів. Точно ніхто не уявляв, як це — ховати колег, які загинули, бо виконували свою роботу.

В останньому звіті «Репортерів без кордонів» зазначено, що у 2024 році в різних країнах убили 54 журналістів і журналісток, які виконували свої професійні обов'язки. Майже 100 журналістів досі вважаються зниклими безвісти в 34 країнах світу — понад чверть із них зникла за попередні десять років. Окрім того, за останнє п'ятиріччя зафіксовано найбільшу кількість журналістів, убитих на війнах або в зонах збройних конфліктів.

І це не просто суха тривожна цифра. За кожною з них — люди, яких ти зустрічаєш на акціях протестів і мітингах, з якими говориш на перервах між роботою в ньюзрумі, люди, з якими п'єш каву у відрядженнях у зоні бойових дій. Колеги, яких бачиш на роботі щодня.

Кожному порядковому номеру в списку вбитих журналістів передуює історія загибелі. Коли працюєш кореспонденткою на війні та читаєш такі розповіді, ти не можеш позбутися думки, що подібне могло б трапитися з будь-ким із твоїх колег. Спільноти журналістів, громадських активістів і волонтерів у будь-якій країні настільки камерні, що смерть кожного і кожної — ніби персональна втрата, навіть якщо ви не були знайомі близько.

Ось із цим волонтером ти рік тому списувалася, щоб домовитися про зйомку під час евакуації. Він загинув два місяці тому. А цей фотограф якось підвозив тебе в офіс на своїй машині після пресконференції в Києві. Він загинув два роки тому. За роботою цієї правозахисниці ти стежила в соцмережах, ви періодично списувалися, і ти відчувала певну спільність. Вам так і не вдалося розвіртуалитися. Але ти клала квіти на її труну півтора року тому.

Коли перебираєш у голові ці історії, не можеш не думати: чому вони, а не я? Хіба ж ти не сиділа в такому самому бліндажі, як і фотокореспондентка, якій осколок від снаряда поранив руку? Хіба ж ти не їхала в такій самій автівці, як і волонтер, якому в лобове скло врізався ворожий дрон? Хіба ж не ночувала в таких самих готелях, як і колега, якому у вікно влетіла російська ракета?

І вже не важливо: спеціально чи випадково російська армія вбила цивільних журналістів, громадських активістів чи волонтерів.

Можна безкінечно сперечатися про те, куди допускати чи ні цивільних людей на війні або що цивільним волонтерам не місце в прифронтових районах, а журналістам — в окопах. Але на практиці російська ракета може вбити тебе просто у твоєму ж ліжку далеко від лінії бойового зіткнення. Усе це так само не особливо важливо тоді, коли ми говоримо про загиблих.

Що важить насправді? Що російська армія їх убила. Їх більше немає. Цього ніколи б не трапилося, якби Росія не вторглася в Україну. Волонтери б не евакуювали мешканців прифронтових сіл, бо не треба було б нікого евакуювати. Журналісти не надягали б броню і не їхали би в окопи, бо цих окопів не було б. Проте реальність така, що Україна має оборонятися, допоки триває війна, а отже, хтось має евакуювати, допомагати, фіксувати, знімати, записувати історії, свідчити. І водночас — ризикувати життям. А отже, і цивільні втрати неминучі.

Допоки війна в Україні триває — цей звіт незавершений. Списки загиблих будуть рости й надалі. Я досі не можу змиритися із цією думкою, хоча позаду вже стільки прощань і поховань колег-журналістів, що важко злічити. Бо змиритися зі смертю для мене означає прийняти правила війни, яка не вмє давати, а лише забирає. А я нікого не хочу віддавати.

Колись настане день, і всі наші рідні, друзі, знайомі й близькі повернуться з війни. Евакуації залишаться в минулому, як і бронжилети з касками. Зустрінуться у своїх маленьких спільнотах і порахують порожні стільці, на які вже ніколи ніхто не сяде.

Хоча насправді частково це відбувається вже зараз, коли ми згадуємо, хто монтував той чи інший сюжет, хто зробив той чи інший знімок, хто поїхав у те чи інше відрядження, усвідомлюючи, що декого із цих людей уже немає серед живих.

Але поки ми живі, то ще здатні дещо зробити для наших загиблих. Не так багато, як хотілося б. Та будь-яка спільнота пам'ятає, допоки є ті, хто цю пам'ять оберігає.

Пам'ять може мати різні форми, і тільки живі обирають, які саме. Одна з них — збирати кожную історію, фіксувати обставини смерті, коли йдеться про загибель на війні. Але ще більш важливо й більш складно — пам'ятати, для чого людина жила, що встигла зробити, а що ні. У професійному вимірі це часто означає продовжувати незавершені справи тих, хто був частиною спільноти. Це велика відповідальність, але лише так ті, кого ми любили, залишатимуться з нами.

Біль втрати може затьмарити волю й прагнення далі працювати на війні. Коли рахуєш колег, які віддали життя, виконуючи свою роботу, дуже легко провалитися в темряву й загубити сенс усього, що робиш. Але пам'ять про те, якими вони були за життя, стає для будь-якої спільноти опорою, щоб триматися далі.

То якими були наші загиблі?

Анастасія Іванців, журналістка

КОНТЕКСТ І МЕТОДОЛОГІЯ

Повномасштабне вторгнення Російської Федерації в Україну спричинило численні жертви серед мирного населення, у тому числі серед найактивнішої його частини — громадянського суспільства.

Напад Росії з першого дня характеризувався брутальністю й ігноруванням міжнародного гуманітарного права.

До початку повномасштабного вторгнення Росія склала списки громадян України, які підлягали арешту або вбивству¹. Серед них були політики, державні службовці, правоохоронці, військовослужбовці, а також представники громадянського суспільства, у тому числі правозахисники, волонтери, активісти, журналісти.

Реалізація цієї політики РФ підтвердилася одразу після деокупації перших населених пунктів Київщини, Чернігівщини, Сумщини, а надалі — Харківщини та Херсонщини. Російські окупанти цілеспрямовано шукали людей за підготовленими заздалегідь списками. Оскільки представники громадянського суспільства працюють відкрито, то окупаційні сили легко їх знаходили й ідентифікували.

Після деокупації українських територій українські військові та правоохоронці знаходили тіла людей зі слідами катувань або ознаками неприродної смерті. Багато стали жертвами насильницьких зникнень і свавільних затримань, катувань².

Цей звіт охоплює випадки загибелі представників громадянського суспільства внаслідок збройної агресії РФ проти України в період із 24 лютого 2022 року по 1 грудня 2024 року.

До звіту ввійшли такі групи представників громадянського суспільства та незалежних медіа:

- 1. Волонтери** — люди, які добровільно, безоплатно надають волонтерську допомогу: виконують роботи або надають послуги³, зокрема розвозять гуманітарну допомогу цивільному населенню або силам безпеки й оборони, проводять евакуацію цивільних із зони бойових дій, працівники волонтерських організацій і благодійних фондів.

1 Preliminary Lessons in Conventional Warfighting from Russia's Invasion of Ukraine: February–July 2022. RUSI, 2022: <https://rusi.org/explore-our-research/publications/special-resources/preliminary-lessons-conventional-warfighting-russias-invasion-ukraine-february-july-2022>

2 Насильницькі зникнення та свавільні затримання активних громадян в ході повномасштабної російської збройної агресії проти України (лютий 2022 — червень 2023) / Н. Охотнікова, О. Гнатюк, Б. Петруньок; ред. О. Синюк; Центр прав людини ZMINA. Київ, 2023. 106 с.: <https://zmina.ua/publication/nasylnyczki-znyknennya-ta-svavilni-zatrymannya-aktyvnyh-gromadyan-v-hodi-povnomasshtabnoyi-rosijskoyi-zbrojnoyi-agresiyi-proty-ukrayiny/>

3 Закон України «Про волонтерську діяльність»: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3236-17#Text>

2. **Журналісти** — представники українських та міжнародних медіа, у тому числі кореспонденти, редактори, інші працівники медіа, а також журналісти-фрилансери, фіксери, кінодокументалісти, фотографи, відеооператори, які через тексти, аудіо-, фото- та відеоматеріали інформують суспільство про військові, політичні, соціальні, економічні та інші події.
3. **Громадські активісти** — люди, які індивідуально або спільно з іншими вдаються до дій, спрямованих на політичні або суспільні зміни, припинення правопорушень чи іншої негативної діяльності, пропагують і реалізують суспільно корисні ідеї, діючи, зокрема, з метою захисту суспільних інтересів, без наміру отримання винятково особистої вигоди⁴, у тому числі як формальні члени громадських організацій у розумінні українського законодавства⁵, так і ті особи, які не належать до жодних об'єднань чи рухів, проте здійснюють громадську діяльність.
4. **Правозахисники** — люди, які відстоюють права людини мирними засобами, а також заохочують до цього інших.

Під ЗС РФ у звіті маються на увазі регулярні війська РФ, приватні військові компанії, представники мілітарних угруповань тимчасово окупованих районів Донецької та Луганської областей, АР Крим та міста Севастополя, що тимчасово перебувають під контролем РФ із 2014 року.

Для збирання й документування даних ZMINA використовувала верифіковану інформацію з відкритих джерел, інтерв'ю з близькими, родичами, колегами загиблих та/або свідками їх смерті. Зокрема, такі:

- повідомлення на офіційних сторінках органів державної влади або місцевого самоврядування;
- повідомлення національних чи регіональних медіа, якщо було достатньо відомостей про випадок або його походження не викликає обґрунтованих сумнівів;
- публікації в соціальних мережах від постраждалих, свідків й очевидців подій та інші публікації в соцмережах (фото, відео), якщо можна встановити їхню геолокацію, локалізувати в часі;
- дані від інших організацій, зокрема правозахисних, які документують воєнні злочини, учинені в ході російської збройної агресії, та/або мають гарячі лінії для дзвінків і повідомлень від потерпілих або свідків.

4 Становище правозахисників та громадських активістів в Україні у 2021 році: моніторингово-аналітична доповідь. Центр прав людини ZMINA, 2022: https://zmina.ua/wp-content/uploads/sites/2/2022/02/stateofhumanrightsdefenders2021_reportua_web5.pdf

5 Закон України «Про громадські об'єднання»: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4572-17#Text>; Закон України «Про благодійну діяльність та благодійні організації»: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5073-17#Text>

У процесі збирання даних ZMINA взаємодіяла з Інститутом масової інформації, який документує випадки вбивств і загибелі журналістів⁶, а також Офісом Генерального прокурора, який координує та здійснює нагляд за розслідуваннями в кримінальних провадженнях щодо порушень законів і звичаїв війни, у тому числі щодо вбивств представників громадянського суспільства в контексті російської збройної агресії проти України.

У цьому звіті ZMINA не заглиблюється в аналіз дотримання військовими формуваннями РФ вимог пропорційності й розрізнення при веденні бойових дій, передбачених нормами міжнародного гуманітарного права, оскільки всі випадки загибелі волонтерів, активістів і журналістів, а також інших активних громадян, про які йдеться, сталися під час атак на цивільні об'єкти або інфраструктуру в умовах, коли було очевидно, що вони цивільні.

Четверта Женевська конвенція про захист цивільного населення під час війни від 12 серпня 1949 року містить пряму вказівку про заборону насильницьких дій стосовно цивільних: «Є забороненими й залишатимуться забороненими будь-коли та будь-де... насилля над життям й особистістю, зокрема всі види вбивств, завдання каліцтва, жорстоке поводження й тортури, вчинені відносно цивільних осіб, а також військовополонених та поранених»⁷.

Відповідно до вимог статті 48 Додаткового протоколу I до Женевських конвенцій, що стосується захисту жертв міжнародних збройних конфліктів, від 8 червня 1977 року⁸ «для забезпечення поваги й захисту цивільного населення та цивільних об'єктів сторони, що перебувають у конфлікті, повинні завжди **розрізняти** цивільне населення й комбатантів, а також цивільні й воєнні об'єкти та відповідно спрямовувати свої дії тільки проти воєнних об'єктів».

Цей протокол стосується звичаєвих норм міжнародного гуманітарного права, тобто навіть якщо держава не ратифікувала документ окремо, норми, що вказані вище, обов'язкові для виконання всіма сторонами конфлікту.

Відповідно до статті 50 того ж протоколу в разі сумніву щодо того, чи є яка-небудь особа цивільною особою, вона вважається цивільною особою доти, доки не буде доведено протилежне. Тобто у випадку, коли російські війська бачили волонтерські машини, які перебували в зоні проведення активних бойових дій, вони мали ставитися до осіб, що перебувають у таких машинах, як до цивільних, поки не буде з'ясовано протилежне.

6 Список журналістів, які загинули внаслідок широкомасштабного вторгнення Росії в Україну. Інститут масової інформації, 03.06.2022: <https://imi.org.ua/infographics/spysok-zagybylyh-zhurnalistiv-i45958>

7 Женевська конвенція про захист цивільного населення під час війни від 12 серпня 1949 року. Офіційний текст, опублікований на порталі «Законодавство України»: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_154#Text

8 Додатковий протокол до Женевських конвенцій від 12 серпня 1949 року, що стосується захисту жертв міжнародних збройних конфліктів (Протокол I), від 8 червня 1977 року. Офіційний текст, опублікований на порталі «Законодавство України»: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_199#Text

Журналісти, причому як воєнні, тобто такі, що акредитовані збройними силами й можуть бути прикомандировані до певного військового підрозділу для своєї професійної діяльності, так і ті, що здійснюють свою професійну діяльність без формальної прив'язки до будь-якого підрозділу, мають захист як Четвертої Женевської конвенції, так і Додаткового протоколу I від 1977 року та користуються захистом, який забезпечено цивільним особам.

Застереження

Цей звіт не охоплює всі випадки загибелі представників громадянського суспільства та медіа внаслідок повномасштабного вторгнення РФ. Обставини війни часто унеможливають швидке та достовірне отримання повних даних. Про деякі випадки стає відомо лише через багато місяців, деякі дані досі залишаються неповними або неточними. Надалі деяка інформація може потребувати уточнення через розкриття нових відомостей про події. З огляду на це, а також те, що повномасштабна російська агресія триває, ZMINA продовжить збирати дані про загибель журналістів, волонтерів, активістів і правозахисників.

Звіт не охоплює випадки загибелі представників громадянського суспільства, які після початку повномасштабного вторгнення вступили до лав ЗСУ та інших сил безпеки й оборони, набувши статусу комбатанта. Цим людям і їхнім героїчним вчинкам присвячено окремий звіт, який підготувала ZMINA.

ЗАГАЛЬНИЙ ОГЛЯД СИТУАЦІЇ

Від початку повномасштабного вторгнення Росії в Україну ZMINA збрала дані про 114 загиблих представників громадянського суспільства, у тому числі правозахисників, громадських активістів, волонтерів і журналістів. Інформація про інших загиблих осіб не публікується з огляду на позицію рідних, або через відсутність належно верифікованих даних. **Загалом станом на кінець 2024 року відомо про загибель щонайменше 121 активіста, волонтера, правозахисника і журналіста через повномасштабну агресію Росії проти України, яка почалася 24 лютого 2024 року.**

Ці випадки охоплюють як таргетовані атаки на представників медіа й громадянського суспільства, загибель під час виконання роботи, так і невибіркові напади Російської Федерації на українське цивільне населення, у результаті чого жертвами стали також активісти, правозахисники, волонтери та журналісти.

Серед причин, унаслідок яких загинули представники громадянського суспільства:

1. артилерійські обстріли, ракетні удари російської армії або застосування безпілотних літальних апаратів (БПЛА) по цивільних об'єктах;
2. прицільні розстріли військовими РФ гуманітарних або евакуаційних автомобілів та колон;
3. позасудові страти, застосування тортур і жорстокого поводження, ненадання медичної допомоги в місцях незаконного позбавлення волі;
4. підриви на піхотних, протитанкових мінах під час гуманітарних місій, а також примус спрямувати автомобіль на заміновану територію.

Попри обмеження при складанні цього звіту, зокрема його фрагментарність, можна простежити деякі закономірності.

Коли з'явиться більше інформації про події 2022–2024 років, ці висновки можливо переглянути. Зібрана інформація на кінець 2024 року свідчить, що найбільше цивільних активістів, журналістів, волонтерів загинуло в березні 2022 року в областях, де українці чинили запеклий та організований спротив окупації, — Київській, Харківській, Херсонській, Донецькій. Тут розгорталися найбільші бої та скупчувалися війська РФ.

Наприклад, відповідно до карти бойових дій, прикордонні Сумська, Чернігівська області стали для росіян «транзитними» до Київської, де і відбувалися вирішальні події, що призвело до великої кількості випадків загибелі представників громадянського суспільства на її території. Через стрімкість російського нападу цивільне населення опинилося на окупованій росіянами території України або в наближених до неї районах, без можливості її безпечно покинути, а також в умовах

гуманітарної кризи: відсутності світла, води, зв'язку, харчових продуктів, медикаментів тощо.

Найбільш поширені причини загибелі представників громадянського суспільства у 2022 році, особливо в перші місяці повномасштабного вторгнення, пов'язані зі спробами виїхати з окупованих росіянами територій, евакуювати з них цивільних або доставити гуманітарні товари. Російські війська розстрілювали поодинокі цивільні авто та колони автомобілів, умисно спрямовували водіїв на мінні поля. Також однією з найбільш поширених причин смерті в цей період стали масовані обстріли російськими збройними силами населених пунктів, зокрема будівель органів влади, площ, житлових кварталів, шкіл, будинків культури, у яких часто розташовувалися гуманітарні та волонтерські центри.

Частина цивільних на окупованих територіях України росіяни вбили через їхню патріотичну позицію або підозру в нелояльності. Такі вбивства також супроводжувалися викраденнями, катуваннями, незаконним позбавленням волі. Важливо сказати, що досі обставини смерті в багатьох випадках залишаються невідомими й надалі мають бути встановлені слідством.

У 2023 і 2024 роках кількість убитих волонтерів, активістів і журналістів зменшилася. Якщо у 2022 році можна говорити про частину смертей від невибіркових обстрілів, то подальші два роки майже повністю характеризуються свідомими діями ЗС РФ, направленими на вбивство представників громадянського суспільства.

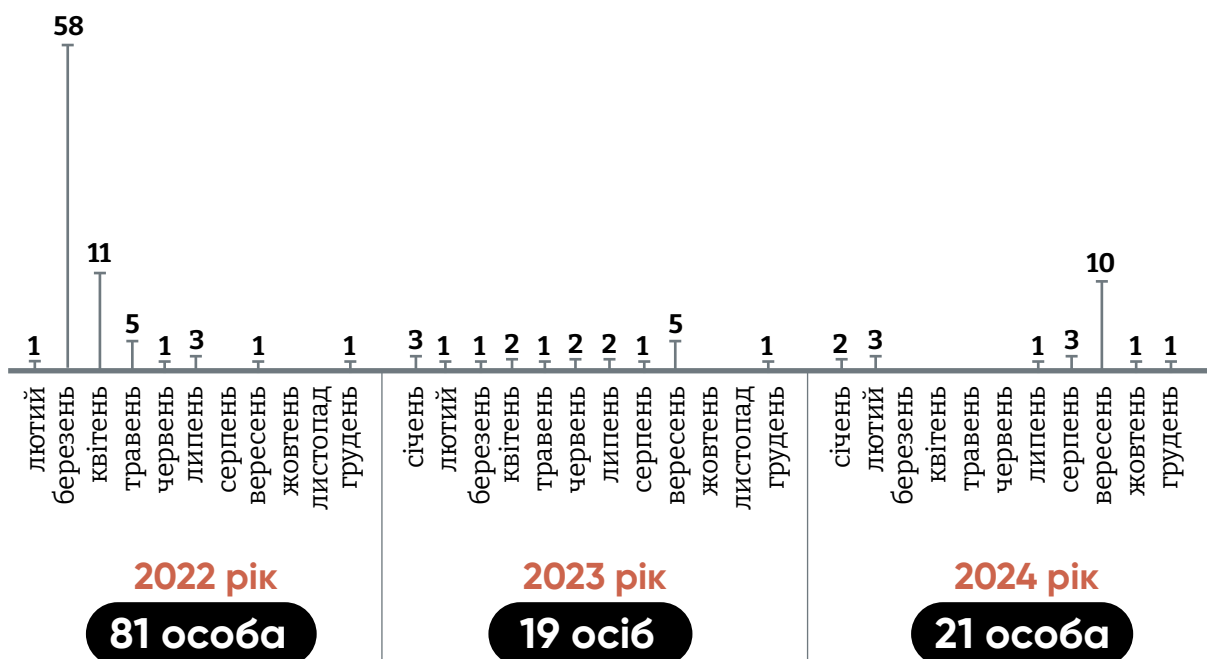
Зменшення кількості загиблих також, імовірно, можна пояснити звільненням від російської армії значної частини території України, збільшенням потенціалу української протиповітряної оборони, зменшенням запасів далекобійних ракет у РФ.

Частина випадків убивства російськими військами представників громадянського суспільства на досі окупованих ними територіях України може залишатися невідомою через зміцнення інформаційної ізоляції цих територій країною-окупантом, а також придушення будь-якої незгоди шляхом посилення дезінформації та репресій.

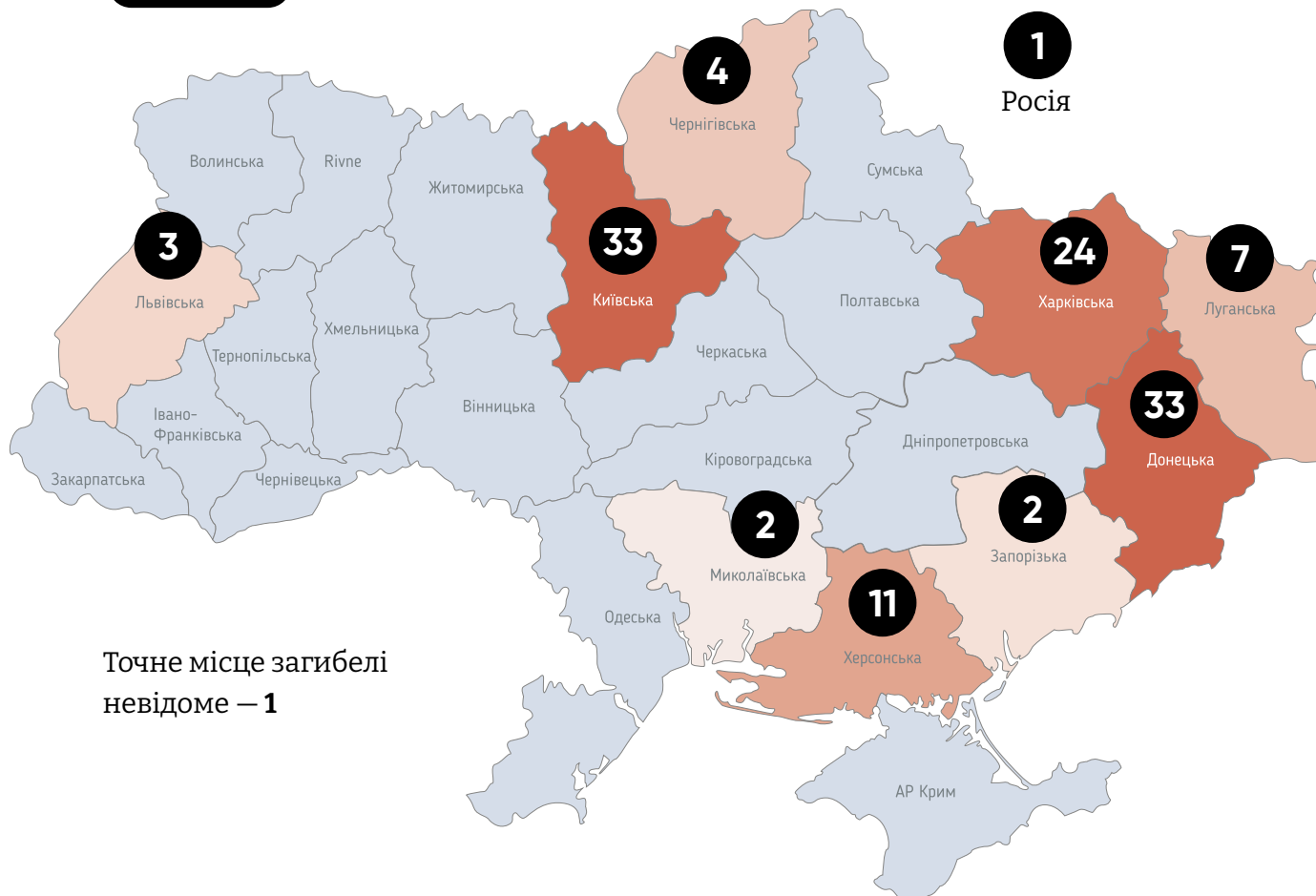
Кількісний розподіл випадків за місяцями

121 особа

Географічний розподіл за місцем загибелі

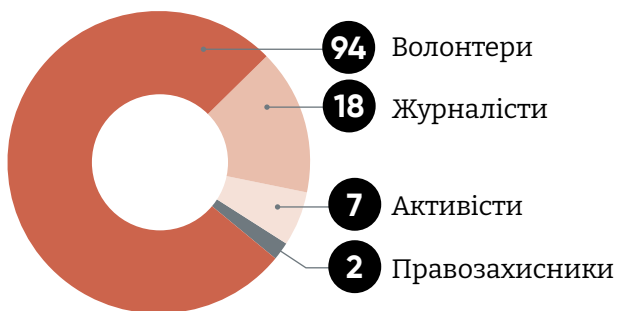
121 особа

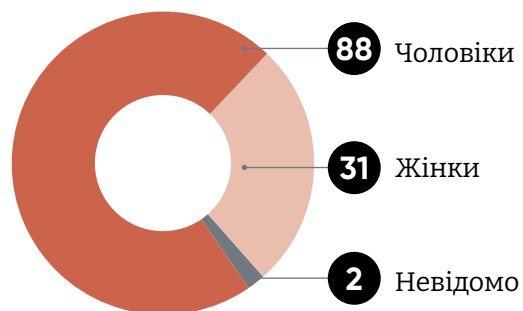
Точне місце загибелі
невідоме – 1

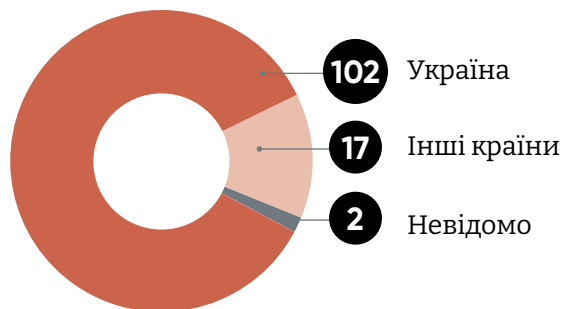
Кількісний розподіл за видами активностей:

Кількісний розподіл за статтю:

Кількісний розподіл за громадянством:

СТИСЛИЙ ОПИС ВИПАДКІВ

На фото:

Спалене російськими військами авто волонтерки Жанни Каменевої, на якому вона 5 березня 2022 року намагалася евакуювати людей з окупованого міста Буча Київської області. Авто було марковано написами «Діти» та «Евакуація». Автівку розстріляли з російського бронетранспортера, коли Жанна везла до Києва ще трьох цивільних пасажирів. Машина згоріла, і всі четверо людей, які були в ній, загинули

2022

Лютий 2022 року

Денис Скричевський

#волонтер

місце загибелі не відоме

24 лютого 2022 року командир Чаплинської ланки загону швидкого реагування Товариства Червоного Хреста України у Херсонській області Денис Скричевський загинув під час артобстрілу.

Березень 2022 року

Валерія Ютіна

#волонтерка

місто Харків

1 березня 2022 року російські військові поцілили ракетою в будівлю Харківської обласної державної адміністрації. Після обстрілу загинуло 28 людей, серед них і волонтерка Валерія Ютіна, яка разом з іншими волонтерами готувала їжу для місцевої територіальної оборони. Валерія була актрисою, драматургинєю та випускницею Харківської державної академії культури.

За фактом вбивства слідчий відділ Управління СБУ в Харківській області відкрив кримінальне провадження за частиною 2 статті 438 КК України «Порушення законів та звичаїв війни». Процесуальне керівництво в провадженні здійснює Харківська обласна прокуратура.

Ельвіра Щемур

#волонтерка
місто Харків

1 березня 2022 року російські військові поцілили ракетою в будівлю Харківської обласної державної адміністрації. Після обстрілу загинули 28 людей, серед них і волонтерка штабу національної оборони Харківщини Ельвіра Щемур. Ельвіра була⁹ студенткою третього курсу факультету прокуратури Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого. Вона долучалася до роботи в правозахисних організаціях, волонтерила на маршах «ХарківПрайду» та «Жіночої солідарності».

За фактом убивства слідчий відділ Управління СБУ в Харківській області відкрив кримінальне провадження за частиною 2 статті 438 КК України «Порушення законів та звичаїв війни». Процесуальне керівництво в провадженні здійснює Харківська обласна прокуратура.

Євгеній Сакун

#журналіст
місто Київ

1 березня 2022 року в Києві на вулиці Мельникова, 42 росіяни обстріляли телевежу й телецентр Національної суспільної телерадіокомпанії України. Після обстрілу п'ятеро людей були поранені й четверо загинули¹⁰, серед них і телеоператор телеканалу «LIVE» Євгеній Сакун, який у цей час проходив повз телевежу. Його тіло ідентифікували за прескарткою.

За фактом убивства Шевченківське управління поліції Головного управління Національної поліції у м. Києві розпочало кримінальне провадження за частиною 2 статті 438 КК України «Порушення законів та звичаїв війни». Процесуальне керівництво здійснює Шевченківська окружна прокуратура міста Києва.

Міжнародна правозахисна організація «Репортери без кордонів» подала скаргу до головного прокурора Міжнародного кримінального суду щодо російських ударів по чотирьох радіо- і телевежах в Україні, що є воєнним злочином¹¹.

9 На Миргородщині попрощалися з волонтеркою Ельвірою Щемур, яка загинула під час бомбардування Харкова. Інтернет-видання Полтавщина, 21.03.2022: <https://poltava.to/news/65354/>

10 Внаслідок обстрілу телевежі на Дорогожичах загинув оператор телеканалу: прокуратура розпочала розслідування. Київ24, 02.03.2022: <https://kyiv24.news/news/vnaslidok-obstrilu-televezhi-na-dorogozhychah-zagynuv-operator-telekanalu-prokuratura-rozpochala-rosliduvannya>

11 RSF refers Russian strikes on four Ukrainian TV towers to International Criminal Court. RSF, 05.03.2023: <https://rsf.org/en/rsf-refers-russian-strikes-four-ukrainian-tv-towers-international-criminal-court>

Наталія Скібіна

#волонтерка
місто Харків

2 березня 2022 року внаслідок російського ракетного обстрілу площі Конституції в Харкові загинула¹² волонтерка Наталія Скібіна, яка в цей момент перебувала в будівлі Харківської міської ради, де допомагала розфасовувати медикаменти для подальшого доставлення в медичні заклади. Наталія була¹³ волонтеркою й студенткою регентсько-співацького відділення Харківської духовної семінарії.

За фактом убивства слідчий відділ Управління СБУ в Харківській області відкрив кримінальне провадження за частиною 2 статті 438 КК України «Порушення законів та звичаїв війни». Процесуальне керівництво здійснює Харківська обласна прокуратура.

Юрій Прилипко, Руслан Карпенко, Іван Зоря

#волонтери
селище Гостомель, Київська область

3 березня 2022 року російські військові застрелили¹⁴ міського голову Гостомеля Юрія Прилипка, який долучився до волонтерського руху, і двох волонтерів — Руслана Карпенка та Івана Зорю. Вони разом розвозили продукти й ліки місцевим мешканцям. Машина із селищним головою та волонтерами натрапила на російську колону техніки з літерою «V», яка відкрила по них вогонь, поранивши в голову Івана Зорю. Потім по авто почали стріляти з верхніх поверхів ЖК «Покровський». Прилипко отримав поранення в голову, а Зоря — ще одне поранення, яке стало летальним. Разом із ними загинув Руслан Карпенко, коли намагався врятувати пораненого Прилипка. Тіло Юрія Прилипка росіяни замінували, але для поховання зняли розтяжки й передали його сім'ї.

12 Під час бомбардування центру Харкова загинула волонтерка. Kharkiv Today, 16.03.2022: <https://2day.kh.ua/ua/kharkow/pid-chas-bombarduvannya-tsentru-kharkova-zahynula-volonterka>

13 Під час обстрілу Харківської міськради загинула студентка й волонтерка Наталія Скібіна. 24 канал, 16.03.2022: https://24tv.ua/pid-chas-obstrilu-harkivskoyi-miskradi-zaginula-studentka-volonterka_n1908527

14 «Звільнили нас від нормального життя». Як Гостомель пережив російську окупацію. Грати, 22.04.2022: <https://graty.me/uk/zvilnili-nas-vid-normalnogo-zhittya-yak-gostomel-perezhiv-rosijsku-okupacziyu>

За фактом убивства Головне управління Національної поліції в Київській області розпочало кримінальне провадження за частиною 2 статті 438 КК України «Порушення законів та звичаїв війни». Процесуальне керівництво в провадженні здійснює Київська обласна прокуратура.

Юлія Здановська

#волонтерка
місто Харків

3 березня 2022 року внаслідок російського обстрілу Харківської обласної адміністрації загинула¹⁵ студентка, волонтерка організації «Станція Харків» Юлія Здановська. Вона вчилася на механіко-математичному факультеті Київського національного університету імені Тараса Шевченка, до того – в Українському фізико-математичному ліцеї. У складі команди від України у 2017 році перемогла на Європейській математичній олімпіаді серед учасників із 44 країн. Від початку вторгнення вирішила залишитися в рідному Харкові і волонтерити.

За фактом убивства слідчий відділ Управління СБУ в Харківській області відкрив кримінальне провадження за частиною 2 статті 438 КК України «Порушення законів та звичаїв війни». Процесуальне керівництво здійснює Харківська обласна прокуратура.

Євген Піскотін

#волонтер
село Андріївка, Київська область

3 березня 2022 року зник зв'язок із волонтером Товариства Червоного Хреста України Євгеном Піскотініним, коли той займався евакуацією цивільних із Київської області. Як зазначають колеги Піскотіна, він вивіз¹⁶ із Гостомеля 11 цивільних, проте не зміг дістатися до власної родини. Його тіло знайшли після звільнення Київської області від російських військ. За даними колег і журналістів «Радіо Свобода», тіло зі зв'язаними руками виявили¹⁷ на узбіччі в селі Андріївка Київської області біля спаленого мікроавтобуса, на якому він евакуював людей.

За фактом убивства слідче управління Головного управління СБУ у м. Києві та Київській області розслідує кримінальне провадження за частиною 2 статті 438 КК

15 Як загинула Юлія Здановська змінювала сільську освіту і стала відомою на весь світ. BBC News Україна, 30.03.2023: <https://www.bbc.com/ukrainian/articles/cv2vn31gm25o>

16 Шість волонтерів Українського Червоного Хреста віддали життя, рятуючи інших. Товариство Червоного Хреста України, 05.12.2024: <https://redcross.org.ua/news/2024/12/99451/>

17 Андріївка. Трагедія одного села. Радіо Свобода, 18.08.2022: <https://www.radiosvoboda.org/a/skhemy-andiivka-okupatsiya/31992870.html>

України «Порушення законів та звичаїв війни». Кримінальне провадження розслідується під процесуальним керівництвом Київської обласної прокуратури.

Анастасія Яланська, Максим Кузьменко, Сергій Устименко

#волонтери

місто Буча, Київська область

4 березня 2022 року російські військові розстріляли¹⁸ трьох друзів-волонтерів — Анастасію Яланську, Максима Кузьменка та Сергія Устименка. Вони мали завезти корм для тварин до притулку в селі Забуччя на Київщині. Дорогою хотіли відвідати батьків Сергія, які мешкали в Бучі, але до будинку не доїхали. Потрапили під російський обстріл. В Анастасію влучили шість куль, у Сергія — дев'ять. Батьки Сергія Устименка поховали всіх на своєму подвір'ї.

За фактом убивств слідче управління Головного управління СБУ у м. Києві та Київській області розпочало кримінальне провадження за частиною 2 статті 438 КК України «Порушення законів та звичаїв війни». Процесуальне керівництво в провадженні здійснює Київська обласна прокуратура.

У березні 2023 року «Суспільне» повідомило про завершення СБУ досудового розслідування вбивства Анастасії Яланської, Максима Кузьменка та Сергія Устименка та направлення обвинувального акта до Ірпінського міського суду. Обвинувачений — командир 2-го батальйону 104-го гвардійського десантно-штурмового полку РФ підполковник ЗС РФ Александр Досягаєв¹⁹.

Юлія Коваль

#волонтерка

місто Харків

5 березня 2022 року в Харкові внаслідок російського обстрілу загинула²⁰ волонтерка Юлія Коваль. Юлія та її чоловік Олег чекали на сім'ю свого друга, яку пла-

18 Буча: розстріл на Києво-Мироцькій — військові РФ розстріляли волонтерів | Розслідування Суспільного. Публікація в соціальній мережі YouTube на сторінці «Суспільне Новини», 04.03.2023: <https://www.youtube.com/watch?v=LBrbVkhG5wM>

19 «Героя Росії» помертньо судитимуть за розстріл чотирьох людей у Бучі. Суспільне Новини, 22.03.2023: <https://suspilne.media/711702-geroa-rosii-posmertno-suditimut-za-rozstril-cotiroh-ludej-u-buci/>

20 Намагалась допомогти та потрапила під обстріл: у Харкові загинула волонтерка. Суспільне Новини, 10.03.2022: <https://suspilne.media/215943-namagalas-dopomogti-ta-potrapila-pid-obstril-u-harkovi-zaginula-volonterka/>

нували евакуювати з одного з районів міста — Салтівки. Олег зайшов у приміщення, а Юлія і люди, що збиралися евакуюватись, залишилися в машині. Олег почув вибух, вибіг і побачив, що всі загинули.

Олег та Юлія Ковалі від початку повномасштабного вторгнення підвозили людей із Північної Салтівки на вокзал, доставляли їжу та медикаменти мешканцям. Після смерті дружини Олег продовжив займатися волонтерством.

За фактом убивства слідчий відділ Управління СБУ в Харківській області відкрив кримінальне провадження за частиною 2 статті 438 КК України «Порушення законів та звичаїв війни». Процесуальне керівництво здійснює Харківська обласна прокуратура.

Жанна Каменева

#волонтерка

місто Буча, Київська область

5 березня 2022 року на виїзді з Бучі російські військові вбили²¹ волонтерку Жанну Каменеву, коли вона намагалася евакуювати людей з окупованого на той час міста. Її авто було марковано написами «Діти» та «Евакуація». Автівку розстріляли з бронетранспортера, коли Жанна везла до Києва ще трьох цивільних пасажирів. Машина згоріла, і всі четверо осіб, які були в ній, загинули.

Жанна Каменева волонтерила з 2014 року, допомагаючи військовим 25-го окремого мотопіхотного батальйону «Київська Русь», інтернатам Донеччини та Луганщини й цивільним у Бучі.

За фактом убивства Головне слідче управління Національної поліції України розпочало²² кримінальне провадження за частиною 2 статті 438 КК України «Порушення законів та звичаїв війни». Процесуальне керівництво в провадженні здійснює Офіс Генерального прокурора.

Володимир Домашенко

#волонтер

селище Бородянка, Київська область

5 березня 2022 року зник зв'язок із волонтером Володимиром Домашенком, коли він проводив евакуацію цивільних із села Майданівка Київської області до

21 Публікація на сторінці Бучанської міськради в соціальній мережі Facebook, 04.04.2023: <https://www.facebook.com/bucharada.gov.ua/posts/2116143131925413/>

22 Бучанець Геннадій Каменев: «Просив бути обережною. Вона востаннє сказала: “Люблю!”. Далі авто з дитиною розстріляли з РПГ». Дзеркало тижня, 22.05.2022: <https://zn.ua/ukr/personalities/buchanets-hennadij-kamjenjev-prosiv-buti-oberezhnoju-vona-vostannje-skazala-ljublju-dali-avto-z-ditinoju-rozstriljali-z-rph.html>

села Пиріжки Житомирської області. Перед зникненням Домашенко рухався від села Майданівка в бік Бучі на чорному автомобілі «Dodge». 30 березня Пошуково-рятувальна волонтерська асоціація повідомила²³, що знайшла тіло Володимира.

За фактом загибелі слідче управління Головного управління СБУ у м. Києві та Київській області розпочало кримінальне провадження за частиною 1 статті 438 КК України «Порушення законів та звичаїв війни». Процесуальне керівництво в провадженні здійснює Київська обласна прокуратура.

Роман Нежиборець

#журналіст

село Ягідне, Чернігівська область

5 березня 2022 року в селі Ягідне біля Чернігова російські військові вбили²⁴ відеоінженера чернігівського каналу «Дитинець» Романа Нежиборця. Він загинув від кульового поранення. Роман працював²⁵ на каналі майже десять років.

24 лютого 2022 року разом із дружиною та сином переїхав до села Ягідне, бо думав, що там буде безпечніше. Російська армія зайшла в село 3 березня. Його дружина Антоніна розповідає, що росіяни прийшли на їхнє подвір'я з криками: «Евакуація!». Сім'я тоді ховалася від обстрілів у погребі батьківської хати. Родину Нежиборців, їхніх друзів і родичів хотіли забрати до підвалу місцевої школи, але Антоніна переконала росіян, що їхній погріб надійний. Солдати відповіли, що вони не мають виходити звідти п'ять днів, бо село обстрілюватиметься.

Потім росіяни забрали Нежиборця та його вітчима. Про смерть чоловіка Антоніна дізналася 9 березня 2022 року. Дружина згодом впізнала тіло чоловіка по фотографії з моргу. У Романа було кульове поранення в груди.

За інформацією пресслужби прокуратури, справу розслідує²⁶ СБУ.

23 Публікація на сторінці Пошуково-рятувальної волонтерської асоціації в соціальній мережі Facebook, 30.03.2022: <https://www.facebook.com/SarvaUa/photos/a.145635943671406/567701691464827>

24 «На ногах були піджаті пальці, йому було дуже страшно»: дружина Романа Нежиборця розповіла про його розстріл у Ягідному. Суспільне Новини, 19.09.2022: <https://suspilne.media/283259-na-nogah-buli-pidzati-palci-jomu-bulo-duze-strasno-druzina-romana-neziborca-rozpovila-pro-jogo-rozstril-u-agidnomu/>

25 Під Черніговом росіяни вбили відеоінженера каналу «Дитинець», його родина потребує допомоги. Детектор медіа, 11.04.2022: <https://detector.media/infospace/article/198296/2022-04-11-pid-chernigovom-rosiyany-vbyly-videoinzhenera-kanalu-dytynets-yogo-rodyna-potrebuie-dopomogy/>

26 «На ногах були піджаті пальці, йому було дуже страшно»: дружина Романа Нежиборця розповіла про його розстріл у Ягідному. Суспільне Новини, 19.09.2022: <https://suspilne.media/283259-na-nogah-buli-pidzati-palci-jomu-bulo-duze-strasno-druzina-romana-neziborca-rozpovila-pro-jogo-rozstril-u-agidnomu/>

Павло Лі

#волонтер

місто Ірпінь, Київська область

6 березня 2022 року під час окупації Ірпеня російські військові вбили²⁷ волонтера, актора та ведучого телеканалу «ДОМ» Павла Лі. У Національній спілці журналістів України зазначають, що після початку повномасштабного вторгнення Росії в Україну Лі почав займатися волонтерською діяльністю в міській раді Ірпеня. Там волонтери приймали дзвінки із запитами про допомогу від тих, хто залишився в місті. Коли волонтерський штаб повідомили, що росіяни зайшли в Ірпінь, Павло Лі разом з Іриною Мигитко та Тарасом Мельником мали виїхати з міста. Вони вирішили заїхати додому, але на їхньому шляху вже були російські війська. Мельник розповідає, що російські військові обстріляли їхнє авто зі стрілецької зброї, а згодом підбігли до волонтерів і наказали Мигитко та Мельнику йти геть. Тіло Лі залишалося в салоні машини.

За фактом убивства Головне слідче управління Національної поліції України розпочало кримінальне провадження за частиною 2 статті 438 КК України «Порушення законів та звичаїв війни». Процесуальне керівництво в провадженні здійснює Офіс Генерального прокурора.

Анатолій Бережний

#волонтер

місто Ірпінь, Київська область

6 березня 2022 року в Ірпені Київської області загинув²⁸ волонтер Анатолій Бережний. У складі волонтерської групи проводив евакуацію мирних мешканців з міста й загинув від російського мінометного обстрілу.

Він народився в Сіверськодонецьку Луганської області. Навчався в школі з поглибленим вивченням іноземних мов, ходив у музичну школу, грав на саксофоні та кларнеті. Навчався в Східноукраїнському національному університеті імені Володимира Даля на факультеті інформаційних технологій. Працював у Державній податковій службі України, де займався комп'ютерними системами. Восени 2020 року разом із дружиною вирішив переїхати до Ірпеня.

²⁷ Герой, але не Легенда. Актор і телевізійник Павло Лі загинув як волонтер, а не як солдат. Національна спілка журналістів України, 22.09.2022: <https://nsju.org/novini/geroj-ale-ne-legenda-aktor-i-televizijnyk-pavlo-li-zagynuv-yak-volonter-a-ne-yak-soldat/>

²⁸ Історія IT-спеціаліста Анатолія Бережного, що загинув під мінометним обстрілом у Ірпені. Він допомагав мирним людям евакуюватися. DOU, 13.04.2022: <https://dou.ua/lenta/articles/story-of-anatolii-berezhnyi/>

Після початку повномасштабного вторгнення Бережний із дружиною, везучи із собою 15 людей, виїхали з Ірпеня й добралися до Вінниці, потім поїхали в Хотин Чернівецької області. Але згодом Анатолій повернувся в Ірпінь, щоб допомогати людям, і там загинув.

Ілля Шклярук

#волонтер

місто Ірпінь, Київська область

8 березня 2022 року в місті Ірпінь Київської області зник зв'язок із волонтером Іллею Шкляруком. Як стало відомо родині, він поїхав у контрольований росіянами на той момент район міста, щоб допомогти комусь евакуюватися. Уже після звільнення Київщини від російських військ інші волонтери виявили авто, на якому пересувався Ілля Шклярук.

Як розповіла Центру прав людини ZMINA теща загиблого Юлія Соміна, машина була розтрощена, але всередині нікого не було. Ще пізніше, коли проводилася ексгумація тіл загиблих в Ірпені, родина знайшла ім'я Іллі в опублікованих списках убитих у бучанському морзі. За цими даними, волонтер загинув від численних кульових поранень грудної клітки й кінцівок, а потім був похований у братській могилі в лісосмузі. Належно поховати загиблого активіста вдалося тільки 25 квітня в Ірпені.

За фактом убивства слідче управління Головного управління СБУ у м. Києві та Київській області розпочало кримінальне провадження за частиною 2 статті 438 КК України «Порушення законів та звичаїв війни». Процесуальне керівництво в провадженні здійснює Київська обласна прокуратура.

Микола Семикін, Станіслав Бурдун, Станіслав Єлісеєв, Сергій Савельєв, Роман Савельєв

#волонтери

місто Маріуполь, Донецька область

9 березня 2022 року в Маріуполі на Донеччині внаслідок мінометного обстрілу загинули²⁹ п'ятеро волонтерів — Микола Семикін, Станіслав Бурдун, Стані-

²⁹ Публікація в соціальній мережі Telegram на сторінці Маріупольської міської ради, 04.05.2022: <https://t.me/mariupolrada/9513>

лав Єлісеєв, Сергій Савельєв, Роман Савельєв. Вони розвозили харчі, воду, паливо та генератори для містян у бомбосховищах і притулках та поїхали в інший район міста по продукти. Російський мінометний снаряд влучив³⁰ просто в автобус, яким пересувалися волонтери, стався вибух, двох людей вибуховою хвилею викинуло з машини, інші згоріли в авто.

Загиблі були вірянами однієї з протестантських церков Маріуполя. У підвалі їхнього дому молитви рятувалися від обстрілів більше як 100 людей.

Денис Бутенко

#волонтер

місто Буча, Київська область

9 березня 2022 року загинув³¹ волонтер Денис Бутенко. 18 квітня 2022 року слідчий поінформував родину Бутенка, що його тіло знайшли в лісосмузі між Ворзелем і Бучею Київської області з п'ятьма вогнепальними пораненнями — у живіт, шию та грудну клітку.

Денис був волонтером, мешкав у Бучі зі своєю матір'ю, яка має інвалідність. Після окупації міста російськими військами чоловік доставляв їжу цивільним, був донором крові для жертв воєнних дій.

За фактом убивства слідче управління Головного управління СБУ у м. Києві та Київській області розпочало кримінальне провадження за частиною 2 статті 438 КК України «Порушення законів та звичаїв війни». Процесуальне керівництво в провадженні здійснює Київська обласна прокуратура.

Ігор Карук

#волонтер

між селами Ставище та Забуяння, Київська область

9 березня 2022 року зник зв'язок із волонтером Ігорем Каруком, який їхав на авто до села Забуяння Київської області, щоб евакуювати людей. Востаннє він виходив на зв'язок³² 8 березня поблизу села Ставище на трасі Житомир — Київ. 21 травня вибухотехніки поінформували поліцію, що знайшли в лісі тіло чоловіка.

Як повідомив Центру прав людини ZMINA один з учасників пошукових груп Денис Соколов, Карука впізнали за стоматологічними даними і завдяки специфіч-

30 У Маріуполі загинули п'ятеро волонтерів. Наймолодшому було 24 роки, — ФОТО. 0629. ua, 04.05.2022: <https://www.0629.com.ua/news/3382887/u-mariupoli-zaginuli-patero-volonteriv-najmolodsomu-bulo-24-roki-foto>

31 На Київщині знайшли вбитим волонтера з Бучі Дениса Бутенка. Центр прав людини ZMINA, 22.04.2022: <https://zmina.info/news/na-kyivshhyni-znajshly-vbytyim-volontera-z-buchi-denysa-butenka/>

32 Реквієм за загиблими українськими спортсменами. Ігор Карук. Янголи спорту: <https://yangoly-sportu.teamukraine.com.ua/?p=1472>

ним спортивним аксесуарам, зокрема біговому бафу (він займався бігом і веслуванням). Тіло знайшли в ямі з водою, руки були зв'язані за спиною, постріл був у голову. Поховали Карука 26 травня.

За фактом убивства слідче управління Головного управління СБУ у м. Києві та Київській області розпочало кримінальне провадження за частиною 2 статті 438 КК України «Порушення законів та звичаїв війни». Процесуальне керівництво в провадженні здійснює Київська обласна прокуратура.

Яна Михиденко

#волонтерка

селище Горенка, Київська область

11 березня 2022 року в Горенці від уламкового поранення загинула³³ волонтерка Яна Михиденко. У день загибелі Яна поверталася до Горенки, щоб зустріти автомобіль з гуманітарною допомогою, і зв'язок із нею обірвався. Її тіло знайшли 13 березня.

Волонтерка перев'язувала, лікувала, проводила евакуацію поранених військових. Також коли в Горенці, яка перебувала під постійними обстрілами російських військових, закінчувалися запаси продуктів і ліків, Яна та її чоловік організували логістику, щоб допомагати мешканцям села та військовим. До початку вторгнення Яна займалася організацією дитячих свят, пекла торти на замовлення та мріяла про власну кондитерську.

За фактом убивства Головне слідче управління Національної поліції України розпочало кримінальне провадження за частиною 2 статті 438 КК України «Порушення законів та звичаїв війни». Процесуальне керівництво в провадженні здійснює Офіс Генерального прокурора.

Михайло Супрун

#волонтер

село Мирча, Київська область

11 березня 2022 року рівненський волонтер Михайло Супрун на власному авто потрапив³⁴ під прицільний вогонь російських військ, коли їхав на Київщину допомогти з евакуацією цивільного населення. З середини березня його вважали зниклим безвісти, а 3 квітня 2022 року міський голова Рівного Михайло Третяк по-

33 Яна Михиденко — відважна мешканка Горенки з великим серцем. Гостомельська селищна військова адміністрація, 31.03.2022: <https://hostomelva.gov.ua/ua/news/125>

34 Рівненського волонтера Михайла Супруна знайшли вбитим — мер. Суспільне Рівне, 03.04.2022: <https://susplne.media/224849-rivnenskogo-volontera-mihajla-supruna-znajsli-vbitim-mer/>

відомив про загибель Супруна. Його тіло знайшли поблизу села Мирча Київської області. Автомобіль та тіло чоловіка спалили.

Михайло Супрун був за професією механіком, але працював столяром³⁵. Разом із дружиною мріяв про власний будинок і втілював цей задум у життя.

За фактом убивства Головне управління Національної поліції в Київській області розпочало кримінальне провадження за частиною 2 статті 438 КК України «Порушення законів та звичаїв війни». Процесуальне керівництво в провадженні здійснює Київська обласна прокуратура.

Віктор Дедов

#журналіст

місто Маріуполь, Донецька область

11 березня 2022 року в Маріуполі Донецької області внаслідок російського обстрілу загинув³⁶ оператор телеканалу «Сігма» Віктор Дедов. Як повідомляє Інститут масової інформації з посиланням на дружину загиблого, він перебував удома, коли в будинок влучили дві міни, перша — у спальню, друга — у кухню. Віктор Дедов отримав поранення в сонну артерію й помер на місці, інші члени родини зазнали травм.

За фактом загибелі слідчий відділ другого управління Головного управління СБУ в Донецькій та Луганській областях відкрив кримінальне провадження за частиною 2 статті 438 КК України «Порушення законів та звичаїв війни». Процесуальне керівництво в провадженні здійснює Донецька обласна прокуратура.

Оксана Гайдар

#журналістка

село Шевченкове, Київська область

Між 11 і 12 березня 2022 року в селі Шевченкове Київської області внаслідок артилерійського обстрілу загинула³⁷ журналістка й блогерка Оксана Гайдар. Вона робила публікації на історичну тематику та дописи в соцмережах під псевдонімом Руда Пані, у яких різко критикувала російську владу.

35 Михайло Супрун. poisk.net.ua, 2022: https://poisk.net.ua/memorjal-pam-jatj/civjlnj-zhertvi/mihajlo-suprun_1018

36 У Маріуполі загинув оператор «Сігми» Віктор Дедов. Інститут масової інформації, 23.03.2022: <https://imi.org.ua/news/u-mariupoli-zagynuv-operator-sigma-viktor-dyedov-i44571>

37 На Київщині загинула журналістка та блогерка Оксана Гайдар. Центр прав людини ZMINA, 10.05.2022: <https://zmina.info/news/zagynula-zhurnalistka-ta-bloggerka-oksana-gajdar/>

Як повідомили³⁸ в Національній спілці журналістів України, Гайдар жила разом із чоловіком і сином у Москві, але після вторгнення Росії повернулася в Київську область, щоб бути біля матері Лідії, яка загинула разом із нею.

За фактом убивства Броварське районне управління поліції Головного управління Національної поліції в Київській області розпочало кримінальне провадження за частиною 2 статті 438 КК України «Порушення законів та звичаїв війни». Процесуальне керівництво в провадженні здійснює Броварська окружна прокуратура.

Олександр Іващик

#волонтер

місто Ірпінь, Київська область

13 березня 2022 року в Ірпені на Київщині внаслідок російського обстрілу загинув³⁹ волонтер Олександр Іващик. Він займався евакуацією цивільних, зокрема літніх людей, а також розвозив продукти нужденним. Вивіз з-під обстрілів сотні людей. Про його смерть повідомив міський голова Ірпеня Олександр Маркушин.

Олександр отримав професію слюсаря⁴⁰, але працював майстром із виготовлення меблів. У мирний час займався футболом: грав в аматорських лігах Київщини, був бомбардиром і гравцем низки клубів.

За фактом убивства Головне слідче управління Національної поліції України розпочало кримінальне провадження за частиною 2 статті 438 КК України «Порушення законів та звичаїв війни». Процесуальне керівництво в провадженні здійснює Офіс Генерального прокурора.

Олександр Кононов

#волонтер

селище Борівське, Луганська область

13 березня 2022 року стало відомо про вбивство⁴¹ волонтера Олександра Кононова в селищі Борівське Луганської області. Про це повідомив начальник ВЦА

38 «Твіттер я видаляю, сподіваюся, ще побачимось». Загинула українська журналістка і блогерка Оксана Гайдар. Національна спілка журналістів України, 10.05.2022: <http://surl.li/ajwttb>

39 Публікація в соціальній мережі Telegram на сторінці Олександра Маркушина, 13.03.2022: <https://t.me/markushyn/2023>

40 Олександр Сергійович Іващик. Ірпінська міська рада, 27.09.2023: <https://imr.gov.ua/oleksandr-sergijovych-ivashchyk/>

41 Окупанти вбили волонтера Олександра Кононова: чоловік мав інвалідність, але з 2014 року допомагав українській армії. Центр прав людини ZMINA, 13.03.2022: <https://zmina.info/news/okupanty-vbyly-volontera-oleksandra-kononova-cholovik-mav-invalidnist-ale-z-2014-roku-dopomagav-ukrayinskij-armiyi/>

Луганської області Сергій Гайдай. Матір Олександра знайшла його в спальні будинку з кульовими отворами в скроні та шиї, а також побачила отвір від кулі в стіні й мокру від крові подушку, пошкоджену кулями. Йому також вирвали чуб-оселедець на голові.

З 2014 року Кононов допомагав українським добровольцям — возив їм харчі, доставляв бійців на позиції. Мав інвалідність першої групи в результаті травми на металовиробництві, де майже 20 років тому втратив праву руку й ліву ногу.

За фактом вбивства Головне управління Національної поліції в Луганській області розпочало кримінальне провадження за частиною 1 статті 115 КК України «Умисне вбивство». Процесуальне керівництво в провадженні здійснює Луганська обласна прокуратура.

Зореслав Замойський

#журналіст

місто Буча, Київська область

Журналіст інтернет-ресурсу «Інформаційний портал» та ресурсу «Громада Приірпіння» Зореслав Замойський загинув у Бучі під час окупації російськими військами в березні 2022 року. Точна дата загибелі журналіста невідома.

На початку березня Замойський опублікував на своїй сторінці в соціальній мережі фотографії розбитої вулиці Вокзальної в Бучі, де він проживав. Також зазначив, що почав⁴² вести щоденник, щоб закарбувати події початку війни в місті. Через декілька днів перестав виходити на зв'язок. Його тіло знайшли 13 квітня 2022 року в Бучі Київської області⁴³.

За фактом убивства Головне слідче управління Національної поліції України розпочало кримінальне провадження за частиною 2 статті 438 КК України «Порушення законів та звичаїв війни». Процесуальне керівництво в провадженні здійснює Офіс Генерального прокурора.

Максим Левін

#журналіст

поблизу села Мошун, Київська область

13 березня 2022 року в Київській області зник фотожурналіст Максим Левін. Разом із військовослужбовцем і в минулому фотографом Олексієм Чернишовим він

42 Загиблі у війні Росії проти України. Зореслав Замойський. Платформа пам'яті Меморіал: <https://www.victims.memorial/people/zoreslav-zamojskiy>

43 У Бучі від рук окупантів загинув журналіст Зореслав Замойський. Центр прав людини ZMINA, 13.04.2022: <https://zmina.info/news/u-buchi-vid-ruk-okupantiv-zagynuv-zhurnalist-zoreslav-zamojskiy/>

виїхав на зйомку власним авто. Автомобіль лишив біля села Гута Межигірська й пішов у бік села Мощун. Напередодні, 10 березня, під час зйомок Левін утратив дрон і хотів його забрати.

1 квітня в лісі біля Мощуна на Київщині поліція знайшла тіла Левіна та Чернишова. У звіті «Як російські війська стратили українського журналіста Макса Левіна», підготованому «Репортерами без кордонів», зазначено⁴⁴, що, імовірно, росіяни розстріляли Левіна та Чернишова, бо вирішили, що вони обоє військові. Однак Левін не був військовим, на момент убивства він був у цивільному одязі та не мав спорядження чи зброї.

За іншою версією цього розслідування, їхню машину зупинили російські військові, змусили від'їхати в ліс, захопили в заручники, допитували, а після цього вбили. Положення тіла Чернишова може вказувати на те, що його облили бензином і спалили живцем. Автівка також була спалена.

На фото з місця злочину, які отримали розслідувачі, тіло Макса Левіна лежало на спині, слідів вогню на ньому не було. Натомість було видно три сліди від куль: один на грудях і два — на голові. Журналіста, імовірно, убили одним чи двома пострілами з малої відстані, зробленими, коли він уже лежав на землі. Телефон, документи, взуття і бронежилет Левіна не знайшли, імовірно, їх вкрали.

За свідченнями мешканців, з якими спілкувалися розслідувачі, у Мощуні були позиції російських військових — вони зайняли будинки місцевих і встановили свою бронетехніку біля їхніх будинків і на подвір'ях, використовуючи населення як живий щит, щоб уникнути обстрілів з боку українців.

Убивство розслідується за частиною 2 статті 438 КК України «Порушення законів та звичаїв війни» за процесуальним керівництвом Вишгородської окружної прокуратури.

Брент Рено (Brent Anthony Renaud)

#журналіст

місто Ірпінь, Київська область

13 березня 2022 року в Ірпені Київської області біля блокпоста російські військові вбили⁴⁵ американського журналіста й документаліста Брента Рено, а також поранили фотожурналіста Хуана Арредондо (Juan Diego Arredondo). Вони знімали евакуацію з Ірпеня й попросили водія, який їх підвозив, зупинитися біля зруйнованого російськими обстрілами ЖК «Есенін», щоб зняти його на камеру. Поблизу з'явилися двоє російських військових і зробили попереджувальні постріли. Журна-

44 Exclusive RSF investigation into the death of Maks Levin: "Information and evidence collected indicates this Ukrainian journalist was executed". Reporters without borders, 22.06.2022: <https://rsf.org/en/exclusive-rsf-investigation-death-maks-levin-information-and-evidence-collected-indicates>

45 Tributes paid to US journalist shot dead in Ukraine. CNN Business, 14.03.2022: <https://edition.cnn.com/2022/03/13/media/russia-ukraine-brent-renaud-death-intl/index.html>

лісти та водій почали тікати. Тоді росіяни відкрили вогонь на ураження. За словами Хуана Арредондо, по них відкрили вогонь, коли вони їхали на авто. Рено влучили в ший, і він загинув. Арредондо був поранений і госпіталізований в лікарню Охматдит у Києві.

За фактом вбивства Головне слідче управління Національної поліції України розпочало кримінальне провадження за частиною 2 статті 438 КК України «Порушення законів та звичаїв війни». Процесуальне керівництво в провадженні здійснює Офіс Генерального прокурора.

Артем Айвазян

#волонтер
місто Харків

14 березня 2022 року поблизу Центрального парку культури та відпочинку внаслідок російського обстрілу Харкова з ракетної системи залпового вогню «Смерч» загинув волонтер організації «Help Army» Артем Айвазян родом із Павлограда Дніпропетровської області⁴⁶.

Артем Айвазян і його сестра Альона, теж волонтерка, яка була поранена уламком снаряда, везли передачі для військових. Про постраждалих повідомили активістка «Help Army» Анжела Денисенко та начальник ВЦА Харківської області Олег Синегубов.

За фактом убивства слідчий відділ Управління СБУ в Харківській області відкрив кримінальне провадження за частиною 2 статті 438 КК України «Порушення законів та звичаїв війни». Процесуальне керівництво в провадженні здійснює Харківська обласна прокуратура.

Олександра Кувшинова, П'єр Закжевскі (Pierre Zakrzewski)

#журналісти
село Горенка, Київська область

14 березня 2022 року поблизу села Горенка Київської області внаслідок російського артилерійського обстрілу загинули⁴⁷ продюсерка телеканалу «FoxNews» Олександра Кувшинова та оператор цього телеканалу П'єр Закжевскі. Журналіст Бенджамін Холл (Benjamin Hall), який був разом із ними, отримав осколковий перелом обох ніг.

⁴⁶ Загиблі у війні Росії проти України. Артем Айвазян. Платформа пам'яті Меморіал: <https://www.victims.memorial/people/artem-ayvazian>

⁴⁷ Fox News cameraman Pierre Zakrzewski killed in Ukraine. Fox News, 15.03.2022: <https://www.foxnews.com/world/fox-news-cameraman-pierre-zakrzewski-killed-ukraine>

Батьки Кувшинової подали⁴⁸ позов до суду проти «FoxNews» зі звинуваченням у недбалості, оскільки команду, що працювала за контрактом із телекомпанією, відправили в зону бойових дій, попри численні попередження місцевих чиновників і консультанта з питань безпеки, який рекомендував не робити цього. Також сім'я звинувачує «FoxNews» та її кореспондента Бенджаміна Холла в спотворенні обставин загибелі журналістки. Олександра працювала без офіційного контракту та без страховки на відміну від своїх іноземних колег, канал назвав її «консультанткою», що викликало хвилю обурення та критики з боку української журналістської спільноти.

За фактом убивства Головне слідче управління Національної поліції України розпочало кримінальне провадження за частиною 2 статті 438 КК України «Порушення законів та звичаїв війни». Процесуальне керівництво в провадженні здійснює Офіс Генерального прокурора.

Співробітники БФ «Карітас»

#організація

Маріуполь, Донецька область

15 березня 2022 року російські військові з танка обстріляли будівлю офісу міжнародної благодійної організації «Карітас» у Маріуполі Донецької області. Унаслідок обстрілу загинули⁴⁹ семеро цивільних, у тому числі дві працівниці бухгалтерії фонду. Про це повідомили представники «Карітасу» в соцмережах. Видання «Vatican News» із посиланням на генерального секретаря фонду Алоїжуса Джона й керівницю українського представництва Тетяну Ставничу повідомило, що інші загиблі могли бути членами сім'ї співробітниць фонду. Також відомо, що в будівлі на той час ховалися від обстрілів люди. Імена загиблих не розголошуються.

Володимир Котенко

#волонтер

селище Елітне, Харківська область

15 березня 2022 року поблизу селища Елітне Харківської області загинув⁵⁰ волонтер Володимир Котенко. За даними поліції, він разом із водієм розвозив гуманітарну допомогу й на трасі між Вільхівкою та Елітним зустрівся з колоною ро-

48 Батьки української журналістки Кувшинової, яка загинула у 2022 році на Київщині, подали позов до суду проти Fox News. Суспільне Новини, 17.03.2024: <https://suspilne.media/707266-batki-ukrainskoi-zurnalistki-kuvsinovi-aka-zaginula-u-2022-roci-na-kiivsini-podali-pozov-do-sudu-proti-fox-news/>

49 Публікація в соціальній мережі Facebook на сторінці «Карітас Маріуполь», 11.04.2022: <https://www.facebook.com/caritasmariupol/posts/2962339960653294>

50 Публікація в соціальній мережі Telegram на сторінці поліції Харківської області, 23.05.2022: https://t.me/police_kh_region/9829

сійських танків. Один із них приблизно з 15 метрів відкрив вогонь по авто Котенка. Водій врятувався, а Котенко — загинув.

Батьки загиблого доправили останки сина додому, в окуповане росіянами село Мала Рогань на Харківщині. Вони поховали сина на городі біля будинку, бо ритуальні служби не працювали, а цвинтар був замінований. 23 травня 2022 року, коли українські війська деокупували Малу Рогань, правоохоронці провели ексгумацію тіла волонтера.

За фактом убивства слідчий відділ Управління СБУ в Харківській області відкрив кримінальне провадження за частиною 2 статті 438 КК України «Порушення законів та звичаїв війни». Процесуальне керівництво в провадженні здійснює Харківська обласна прокуратура.

Юрій Волчков

#волонтер
місто Харків

16 березня 2022 року в Харкові внаслідок російського обстрілу загинув⁵¹ волонтер Юрій Волчков. Того дня він розвозив гуманітарну допомогу для харків'ян, і в його автомобіль поціливі снаряд.

Волчков працював інженером у компанії «Інститут транспорту газу», займався флешкросом — квестами по місту на велосипедах. Після початку повномасштабного вторгнення Росії почав допомагати харків'янам як волонтер.

За фактом убивства слідчий відділ Управління СБУ в Харківській області відкрив кримінальне провадження за частиною 2 статті 438 КК України «Порушення законів та звичаїв війни». Процесуальне керівництво в провадженні здійснює Харківська обласна прокуратура.

Антон Хрустальов

#волонтер
місто Харків

16 березня 2022 року внаслідок російського обстрілу «Градами» Харкова загинув⁵² волонтер і водій евакуаційного автобуса Антон Хрустальов. Про це повідомив волонтер Василь Рябко. Разом із Рябком Хрустальов евакуював більш як 300 людей, возив ліки та продукти, допомагав формуванням територіальної оборони.

51 Публікація в соціальній мережі Facebook на сторінці «FlashCross Ukraine», 17.03.2022: <https://www.facebook.com/flashcross.ukraine/posts/388102286648772/>

52 Публікація в соціальній мережі Facebook на сторінці Анжеліки Рудницької, 16.03.2022: <https://www.facebook.com/AnzhelikaRudnytska/posts/7093116394063828>

За фактом убивства слідчий відділ Управління СБУ в Харківській області відкрив кримінальне провадження за частиною 2 статті 438 КК України «Порушення законів та звичаїв війни». Процесуальне керівництво в провадженні здійснює Харківська обласна прокуратура.

Сергій Божко

#активіст

селище Лоцькине, Миколаївська область

16 березня 2022 року в селі Лоцькине Миколаївської області російські військові викрали з дому партійця Всеукраїнського об'єднання «Свобода» та волонтера Сергія Божка. Його дружина Тетяна говорить, що його звинуватили нібито в крадіжці зброї й прихильності до української армії. Кілька днів із ним не було зв'язку. Тіло зі слідами катувань знайшли⁵³ в ямі, засипане землею й накрите матрацом. Божка катували, прострелили лікоть, обличчя було побите, руки й тіло в синцях і слідах від пострілів, росіяни не дозволили надати йому медичну допомогу.

Сергій Божко був⁵⁴ учителем математики. Після виходу на пенсію став фермером. Коли російська армія окупувала Херсонську область, разом з іншими активістами допомагав ЗСУ. Збирав інформацію про пересування російської техніки для українських військових.

За фактом убивства слідчий відділ Управління СБУ в Миколаївській області відкрив кримінальне провадження за частиною 2 статті 438 КК України «Порушення законів та звичаїв війни». Процесуальне керівництво в провадженні здійснює Миколаївська обласна прокуратура.

Сергій Ільчук

#волонтер

поблизу селища Бородянка, Київська область

17 березня 2022 року помер волонтер Сергій Ільчук, поранений 11 березня внаслідок обстрілу поблизу Бородянки. Ільчук займався евакуацією людей з обстріляних та окупованих населених пунктів Київщини. Його автомобіль був із червоними хрестами та позначкою «Евакуація». Після обстрілу чоловіка привезли до лікарні в Рівному, де намагалися врятувати, але він помер⁵⁵.

53 Публікація в соціальній мережі Facebook на сторінці Андрія Ілленка, 07.04.2022: <https://www.facebook.com/andriy.illenko/posts/8121148664592519>

54 Пам'яті вчителя Сергія Божка. Укрінформ, 15.11.2023: <https://www.ukrinform.ua/rubric-ato/3784849-pamati-vcitela-sergia-bozka.html>

55 У Рівному попросилися з волонтером, якого розстріляли російські військові. Суспільне Новини, 18.03.2022: <https://suspilne.media/219075-u-rivnomu-poprosalisa-z-volonterom-akogo-rozstrilali-rosijski-vijskovi/>

Після початку повномасштабного вторгнення РФ Сергій став волонтером, на власному авто з-під обстрілів вивіз близько 300 людей.

За фактом загибелі слідчий відділ Головного управління СБУ у м. Києві та Київській області відкрив кримінальне провадження за частиною 2 статті 438 КК України «Порушення законів та звичаїв війни». Процесуальне керівництво в провадженні здійснює Київська обласна прокуратура.

Лілія Гумянова

#активістка

місто Маріуполь, Донецька область

19 березня 2022 року внаслідок російських обстрілів Маріуполя в підвалі дев'ятиповерхівки загинула Лілія Гумянова⁵⁶ – викладачка журналістики та завідувачка художнього відділу Лівобережного районного будинку дитячої та юнацької творчості. Гумянова мала проукраїнську позицію, уболівала за долю Маріуполя та майбутнє журналістики. Була керівницею юнкорівського об'єднання в Маріуполі, координаторкою шкільної газети в місцевому будинку творчості. Під час обстрілів відкрила там бомбосховище⁵⁷.

За фактом убивства слідчий відділ другого управління Головного управління СБУ в Донецькій та Луганській областях відкрив кримінальне провадження за частиною 2 статті 438 КК України «Порушення законів та звичаїв війни». Процесуальне керівництво в провадженні здійснює Донецька обласна прокуратура.

Сергій Кубрушко, Андрій Шостак

#волонтери

село Мотижин, Київська область

23 березня 2022 року волонтери Сергій Кубрушко та його тесть Андрій Шостак з організації «Група Патріот» повезли гуманітарну допомогу до села Мотижин на Київщині, а через деякий час перестали виходити на зв'язок. 4 квітня 2022 року дружина Кубрушка повідомила про його загибель – тіло знайшли⁵⁸ в братській могилі в Мотижині. 11 квітня знайшли та ідентифікували тіло Андрія Шостака.

56 У Маріуполі внаслідок російських обстрілів загинула викладачка журналістики Лілія Гумянова. Інститут масової інформації, 25.03.2022, <https://imi.org.ua/news/u-mariupoli-unaslidok-rosijskyh-obstriliv-zagynula-vykladachka-zhurnalistyky-liliya-gumyanova-i44630>

57 У Маріуполі загинула викладачка журналістики Лілія Гумянова. Національна спілка журналістів України, 25.03.2022: <https://nsju.org/novini/u-mariupoli-zagynula-vykladachka-zhurnalistyky-liliya-gumyanova/>

58 Публікація в соціальній мережі Facebook на сторінці Марини Кубрушко, 04.04.2022: https://www.facebook.com/permalink.php?story_fbid=1233360933863524&id=100015688873118

Сергій Кубрушко з тестем Андрієм Шостаком спочатку пішли до місцевої тероборони, потім поїхали волонтерити в Мотижин. Пізніше Сергій повідомляв військовим ЗСУ позиції російської армії в Мотижині. Волонтери розвозили гуманітарну допомогу на Київщині, займалися евакуацією.

За фактом убивств слідчий відділ Головного управління СБУ у м. Києві та Київській області відкрив кримінальне провадження за частиною 2 статті 438 КК України «Порушення законів та звичаїв війни». Процесуальне керівництво в провадженні здійснює Київська обласна прокуратура.

Оксана Бауліна

#журналістка

місто Київ

23 березня 2022 року в Києві внаслідок російського обстрілу загинула⁵⁹ журналістка російського опозиційного видання «The Insider» Оксана Бауліна. Вона знімала руйнування торговельно-розважального центру «Ретровіль» після обстрілу російськими військами ввечері 20 березня, де загинули восьмеро людей. Під час зйомки руйнувань журналістка потрапила під повторний мінометний обстріл. З нею загинув ще один цивільний, а двоє людей, які її супроводжували, були поранені й госпіталізовані.

За фактом убивства Подільське управління поліції Головного управління Національної поліції у м. Києві розпочало кримінальне провадження за частиною 2 статті 438 КК України «Порушення законів та звичаїв війни». Процесуальне керівництво в провадженні здійснює Подільська окружна прокуратура міста Києва.

Ольга Сухенко, Олександр Сухенко, Ігор Сухенко

#волонтери

село Мотижин, Київська область

23 березня 2022 року російські військові викрали з дому⁶⁰ старосту села Мотижин Київської області Ольгу Сухенко разом із її чоловіком Ігорем і сином Олександром. Також окупанти обшукали будинок і відібрали автомобіль Сухенків.

59 У Києві внаслідок російського обстрілу загинула російська журналістка. Детектор Медіа, 23.03.2022: <http://surl.li/gbggv>

60 Російські військові викрали на Київщині старосту села та її родину. Суспільне Новини, 25.03.2022: <https://suspilne.media/221630-rosijski-vijskovi-vikrali-na-kiivsini-starostu-sela-ta-ii-rodinu/>

За даними слідства, військовослужбовці ЗС РФ і члени ПВК «Вагнер» прийшли додому до жінки. Її, чоловіка та сина окупанти насильно вивезли до місця свого тимчасового базування, де катували, намагаючись отримати інформацію про ЗСУ та тероборону. На очах у матері синові прострелили ногу, а потім убили пострілом у голову. Аналогічним способом катували і її чоловіка. Уся родина загинула від множинних вогнепальних поранень.

2 квітня 2022 року, після звільнення Київщини, селищний голова Макарова Вадим Токар повідомив, що їх знайшли в братській могилі в Мотижині. На тілах Ольги та її сина Олександра, яких закопали під соснами в ямі, були сліди катувань, а її чоловіка Ігоря знайшли із зашморгом на шиї в діжці⁶¹.

Ольга та Олександр Сухенки публічно декларували свою проукраїнську позицію. Сім'я лишалася в селі, допомагаючи людям ліками й продуктами. 25-річний футболіст Олександр Сухенко грав за клуби «Сокіл» (Михайлівка) та «Кудрівка» (Ірпінь).

За фактом убивств слідче управління Головного управління СБУ у м. Києві та Київській області розпочало кримінальне провадження за частиною 2 статті 438 КК України «Порушення законів та звичаїв війни». Процесуальне керівництво в провадженні здійснює Київська обласна прокуратура.

Володимир Вакуленко

#активіст

село Капитолівка, Харківська область

24 березня 2022 року в селі Капитолівка Ізюмського району на Харківщині російські військові забрали з дому та вивезли на автомобілі з літерою «Z» дитячого письменника та громадського діяча, учасника Революції Гідності Володимира Вакуленка. За день до цього вони провели в будинку обшуки, вилучили книжки, забрали Володимира та його сина-підлітка й після трьох годин допиту відпустили. Через свій діагноз син Володимира потребує особливої уваги.

Після звільнення Ізюма тіло Вакуленка знайшли⁶² в одній із могил масового поховання. Його впізнали за фотографією документів і татуюванням, яку зробили ритуальні служби ще під час окупації. Рідні Володимира вважають, що його викрали за доносом односельців, з якими він конфліктував через мовне питання та їхні проросійські погляди.

За фактом убивства Головне управління Національної поліції в Харківській області розпочало кримінальне провадження за частиною 1 статті 115 КК України

61 Прокуратура назвала імена та показала обличчя вбивць сім'ї старости села Мотижин на Київщині. Вечірній Київ, 22.05.2022: <https://vechirniy.kyiv.ua/news/66814/>

62 «Видали свої ж». Як жив і загинув від рук росіян письменник Володимир Вакуленко. BBC NEWS Україна, 06.12.2022: <https://www.bbc.com/ukrainian/news-63863965>

«Умисне вбивство». Процесуальне керівництво в провадженні здійснює Харківська обласна прокуратура.

14 листопада 2023 року Харківська обласна прокуратура повідомила, що ідентифікувала⁶³ двох російських військових, причетних до розстрілу Вакуленка та ще трьох людей під час окупації Харківщини. Ідеться про командира роти з позивним Лев та його підлеглого – кулеметника на прізвисько Удод. Вони уродженці Луганська, проходять військову службу в 4-й роті 4-го батальйону 204-го стрілецького полку мобілізаційного резерву так званої «ЛНР» 2-го армійського корпусу 8-ї загальновійськової армії Південного воєнного округу ЗС РФ. 10 грудня 2024 року в Офісі Генерального прокурора повідомили⁶⁴ про ще одного підозрюваного в убивстві Вакуленка. Ним виявився мешканець окупованої Луганщини Дмитро Катькалов, якого підозрюють у жорстокому поводженні із цивільним населенням під час окупації села Капитолівка на Харківщині.

Олександр Чоломбитько, Сергій Лозовий

#волонтери

селище Шевченкове, Харківська область

29 березня 2022 року мешканці селища Шевченкове Харківської області Олександр Чоломбитько та Сергій Лозовий загинули в автомобілі, на якому їхали. Точна причина смерті невідома. Чоловіки везли з Харкова до цього селища гуманітарну допомогу. За словами жительки Шевченкового, з якою спілкувалася ZMINA, волонтери їхали однією автівкою, проїхали селище Коробочкине, на той час цей район був під російською окупацією, минули блокпост. Напередодні цим шляхом змогли проїхати інші машини, які рухалися колоною.

За фактом убивств слідчий відділ Управління СБУ в Харківській області розпочав кримінальне провадження за частиною 2 статті 438 КК України «Порушення законів та звичаїв війни». Процесуальне керівництво в провадженні здійснює Харківська обласна прокуратура.

63 Розслідування причетності російських військових до вбивства письменника Володимира Вакуленка. Truth Hounds, 11.04.2024: <https://truth-hounds.org/cases/rozsliduvannya-prychetnosti-rosijskyh-vijskovykh-do-vbyvstva-pysmennyka-volodymyra-vakulenska/>

64 Повідомлення про підозру у вчиненні кримінального правопорушення Катькалову Д. В. та повістки про виклик на 13.12.2024, 14.12.2024, 16.12.2024. Офіс Генерального прокурора, 10.12.2024: <https://zmina.info/news/policziya-vstanovyla-shhe-odnogo-spivuchasnyka-u-spravi-pro-vbyvstvo-pysmennyka-volodymyra-vakulenska/>

Олексій Антонов, Анастасія Тагірова

#волонтери

селище Єньків, Чернігівська область

30 березня 2022 року Олексій Антонов та Анастасія Тагірова з волонтерської групи «100 % Життя» потрапили⁶⁵ під мінометний обстріл. Біля селища Єньків Чернігівської області російські військові обстріляли колону з п'яти волонтерських бусів, дві міни влучили поруч з автівками, біля яких перебували волонтери. Олексій Антонов зміг доїхати до блокпоста й помер від поранень.

В іншому автомобілі були студентка Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова Анастасія Тагірова та боєць територіальної оборони Києва Богдан Стефанишин. Вони обоє згоріли на місці. Волонтери під обстрілами доставляли в Чернігів ліки — препарати для діалізу, інсулін, препарати від астми, антипсихотичні препарати, антибіотики.

За фактом убивств слідчий відділ Управління СБУ в Чернігівській області розпочав кримінальне провадження за частиною 2 статті 438 КК України «Порушення законів та звичаїв війни». Процесуальне керівництво в провадженні здійснює Чернігівська обласна прокуратура.

Ігор Коса

#волонтер

село Софіївка, Херсонська область

31 березня 2022 року біля села Софіївка Херсонської області російські військові розстріляли⁶⁶ автівку волонтера з інвалідністю Ігоря Коси, який їхав евакуювати випускників Олешківського інтернату. Після початку повномасштабного вторгнення Росії Ігор почав волонтерити на рідній Херсонщині. Активістка, яка захищає права людей з інвалідністю, Ліна Дешвар розповіла⁶⁷, що він їздив з Одеси й привозив ліки, засоби гігієни й різну гуманітарну допомогу на тоді ще окуповану Херсонщину, а назад вивозив людей.

65 Волонтерська група «100 % Життя» потрапила під мінометний вогонь: як до окупованих міст доставляли ліки для ВІЛ-позитивних людей. Центр прав людини ZMINA, 24.10.2022: <https://zmina.info/news/volonterska-grupa-100-zhyttya-potrappyla-pid-minometnyj-vogon-yak-v-okupovani-mista-dostavlyaly-lyky-dlya-vil-pozytyvnyh-lyudej/>

66 Торік росіяни розстріляли автівку волонтера Ігоря Коси, який їхав до Олешківського інтернату з медикаментами. Центр прав людини ZMINA, 21.03.2023: <https://zmina.info/news/torik-rosiyany-rozstrilyaly-avtivku-volontera-igorya-kosa-yakyj-yihav-do-oleshkiivskogo-internatu-vyvezty-druziv/>

67 Публікація на сторінці активістки Ліни Дешвар у соціальній мережі Facebook, 21.03.2023: <https://www.facebook.com/lina.deshvar/posts/pfbid02qeZc7JI88GDajLsAQKz8bJSbJ43nWNYAzmftznmfmauhkVMSgWB4Ac47pcaq1BEJ3l>

Ігор Коса евакуював з командою багато випускників Олешківського інтернату, урятувавши їм життя. У день загибелі їхав повністю завантажений медикаментами до інтернату, а звітти планував вивезти товаришів. За інформацією активістки, остаточно відомо про смерть Ігоря стало після деокупації частини Херсонщини та проведення експертизи ДНК.

За фактом убивства Миколаївське районне управління поліції Головного управління Національної поліції в Миколаївській області розпочало кримінальне провадження за частиною 1 статті 115 КК України «Умисне вбивство». Процесуальне керівництво в провадженні здійснює Окружна прокуратура міста Миколаєва.

Квітень 2022 року

Наталія Харакоз

#журналістка

місто Маріуполь, Донецька область

На початку квітня 2022 року рідні дізналися⁶⁸ від сусідів про смерть журналістки, письменниці, членкині Національної спілки журналістів України Наталії Харакоз у заблокованому росіянами Маріуполі. Через відсутність зв'язку з'ясувати обставини та причини смерті було складно. У коментарі Інституту масової інформації маріупольська журналістка й родичка Наталії Анна Котихова розповіла, що будинок Харакоз згорів та обвалився, після чого вона була змушена жити й переховуватися в підвалі.

Наталія — перша в Маріуполі жінка, яка стала членкинею Національної спілки письменників України (1998). Писала для газети «Приазовський робочий». Авторка повістей, оповідань, ліричних новел, мініатюр. Упорядниця збірок віршів та прози «Маріуполь у сузір'ї Ліри», «Моя Еллада-Україна», «Ми — з Азов'я».

За фактом убивства слідчий відділ другого управління Головного управління СБУ в Донецькій та Луганській областях розпочав кримінальне провадження за частиною 2 статті 438 КК України «Порушення законів та звичаїв війни». Процесуальне керівництво в провадженні здійснює Донецька обласна прокуратура.

68 У Маріуполі загинула журналістка, письменниця Наталя Харакоз. Інститут масової інформації, 03.05.2022: <https://imi.org.ua/news/u-mariupoli-zagynula-zhurnalistka-pysmennytsya-natalya-harakoz-i45329>

Ілона Куровська

#волонтерка

біля села Клавдієво-Тарасово, Київська область

2 квітня 2022 року стало відомо⁶⁹ про загибель волонтерки Ілони Куровської. Інформація про це з'явилася на сайті Національної академії СБУ, де вона працювала. Куровська розвозила гуманітарну допомогу для цивільних жителів Київської області. За інформацією співробітниці Офісу Президента України Валентини Осадчої-Губар⁷⁰, Куровська везла продовольство для мешканців села Клавдієво-Тарасово Немішаївської громади Київської області, мала проїхати російський блокпост, але росіяни спрямували її на мінне поле. Там машина підірвалася й простояла так, аж поки Київщину не звільнили з-під окупації.

Також Ілона Куровська займалася науковими дослідженнями в галузі права, була авторкою низки монографій і наукових праць⁷¹.

За фактом убивства слідче управління Головного управління СБУ у м. Києві та Київській області розпочало кримінальне провадження за частиною 2 статті 438 КК України «Порушення законів та звичаїв війни». Процесуальне керівництво в провадженні здійснює Київська обласна прокуратура.

Мантас Кведаравічюс (Mantas Kvedaravičius)

#журналіст

місто Маріуполь, Донецька область

2 квітня 2022 року в Маріуполі Донецької області загинув громадянин Литви кінодокументаліст, автор стрічки «Маріуполіс» Мантас Кведаравічюс. Він зник безвісти, коли пішов шукати місцевих мешканців, які потребували евакуації. Кведаравічюс і ще один чоловік мали намір евакуювати з окупованого Маріуполя двох жінок, але Мантаса затримали біля опорного пункту представників угруповання «ДНР», згодом його незаконно ув'язнили, катували й убили, а тіло викинули. Його наречена, українка Анна Білоброва, що приїхала з ним, шукала Мантаса кілька днів, знайшла вже мертвим на вулиці та змогла вивезти до Литви.

За фактом убивства Головне слідче управління СБУ розпочало кримінальне провадження за частиною 2 статті 438 КК України «Порушення законів та звичаїв

69 Колектив Національної академії СБУ висловлює глибокі співчуття родині Ілони Куровської. Національна академія Служби безпеки України, 02.04.2022: <https://nasbu.edu.ua/ua/news-1-8-239-kolectiv-nacionalnoi-akademii-sbu-vislovyue-gliboki-spivchuttya-rodini-iloni-kurovskoi>

70 Публікація в соціальній мережі Facebook на сторінці Валентини Осадчої-Губар, 03.04.2022: <https://www.facebook.com/100004188878352/videos/2191236374356871/>

71 Трагічно загинула Ілона Куровська, колишня директорка Інституту законодавства ВРУ, доктор юридичних наук, старший науковий співробітник. Національний фонд досліджень України, 03.04.2022: <https://nrfu.org.ua/news/tragichno-zagynula-ilona-kurovska-kolyshnya-dyrektorka-institutu-zakonodavstva-vru-doktor-yurydychnyh-nauk-starshyj-naukovyj-spivrobotnyk/>

ів війни». Процесуальне керівництво в провадженні здійснює Офіс Генерального прокурора.

Генеральна прокурорка Литви Ніда Грунскене та Генеральний прокурор України Андрій Костін на пресконференції 29 лютого 2024 року повідомили⁷², що прокуратура Литви оголосила підозри трьом бойовикам 1-ї окремої мотострілецької бригади 1-го армійського корпусу так званої «ДНР» у нелюдському поводженні та вбивстві режисера.

Євген Баль

#активіст

місто Маріуполь, Донецька область

2 квітня 2022 року в Маріуполі помер⁷³ волонтер, журналіст і письменник, член Національної спілки журналістів України та Національної спілки письменників України Євген Баль. 18 березня його свавільно затримали російські військові в нього вдома – у селі Мелекіне на Донеччині. Про це повідомила⁷⁴ журналістка, секретарка Національної спілки журналістів України Ліна Куш. За її словами, приводом для затримання стали фото з українськими військовими, які російські окупанти знайшли в його будинку. Під час затримання чоловіка катували, а за три дні – 21 березня – його, жорстоко побитого, відпустили.

Баль із 2014 року допомагав українським військовим, проводив заходи з патріотичного виховання, зустрічався з морськими піхотинцями. У 2014 році був одним з активних мешканців, які не давали підняти над сільрадою Мелекіного російський прапор.

За фактом убивства слідчий відділ другого управління Головного управління СБУ в Донецькій та Луганській областях розпочав кримінальне провадження за частиною 2 статті 438 КК України «Порушення законів та звичаїв війни». Процесуальне керівництво в провадженні здійснює Донецька обласна прокуратура.

72 Литва оголосила підозри трьом бойовикам «ДНР» у вбивстві режисера Кведаравічюса. Інститут масової інформації, 29.02.2024: <https://imi.org.ua/news/lytva-ogolosyla-pidozry-trom-bojovikam-dnr-u-vbyvstvi-rezhysera-kvedaravichyusa-i59585>

73 Після катувань окупантів помер 78-річний письменник і журналіст Євген Баль. Суспільне Новини, 09.04.2022: <https://suspilne.media/226848-pisla-katuvan-okupantiv-pomer-78-ricnij-pismennik-i-zurnalist-evgen-bal/>

74 Публікація на сторінці Національної спілки журналістів України в соціальній мережі Telegram, 08.04.2022: <https://t.me/spilkanews/460>

Ольга Кур'єрова, Юрій Жабін

#волонтери

місто Новодружеськ, Луганська область

З квітня 2022 року внаслідок російського мінометного обстрілу поблизу міста Новодружеськ Луганської області загинули⁷⁵ волонтери фонду «Схід SOS» Ольга Кур'єрова та Юрій Жабін. Як повідомили у фонді, Кур'єрова прикрила своїм тілом колегу, і та вижила. Волонтери видавали гуманітарну допомогу місцевим мешканцям: щодня приносили на місце збору їжу й побутові речі.

За фактом убивств слідчий відділ третього управління Головного управління СБУ в Донецькій та Луганській областях розпочав кримінальне провадження за частиною 2 статті 438 КК України «Порушення законів та звичаїв війни». Процесуальне керівництво в провадженні здійснює Луганська обласна прокуратура.

Роман Семенцов

#волонтер

місто Краматорськ, Донецька область

8 квітня 2022 року внаслідок російського артилерійського обстрілу залізничного вокзалу в місті Краматорську на Донеччині загинув⁷⁶ волонтер гуманітарної асоціації «Все буде добре Україна» Роман Семенцов, який допомагав цивільним з евакуацією.

Семенцов був родом із Хрустального на Луганщині, жив у Краматорську та працював на Новокраматорському машинобудівному заводі. Коли почалося повномасштабне вторгнення РФ, попросив відпустку та почав волонтерити: відповідав за посадку на поїзд груп із дітьми від 5 до 15 років, допомагав розвантажувати гуманітарну допомогу, розміщувати в поїздах людей з інвалідністю.

За фактом убивства Головне слідче управління СБУ розпочало кримінальне провадження за частиною 2 статті 438 КК України «Порушення законів та звичаїв війни». Процесуальне керівництво в провадженні здійснює Офіс Генерального прокурора.

75 Під час мінометного обстрілу на Луганщині загинули два волонтери — влада. Радіо Свобода, 04.04.2022: <https://www.radiosvoboda.org/a/news-volontery-luganshchyna-zagubel/31784620.html>

76 Публікація в соціальній мережі Facebook на сторінці Всеукраїнського руху допомоги та спротиву України, 08.04.2022: <https://www.facebook.com/vsebydeUkraine/posts/123037396994418>

Андрій Менчинський, Ольга Сергєєва

#волонтери

місто Лисичанськ, Луганська область

15 квітня 2022 року в Лисичанську Луганської області внаслідок російського обстрілу загинув волонтер Андрій Менчинський. Також поранення отримала його дружина, волонтерка Ольга Сергєєва, вона потрапила до реанімації, а 23 квітня померла⁷⁷ в лікарні в Дніпрі. Як повідомив начальник Луганської ОВА Сергій Гайдай, подружжя розвозило гуманітарну допомогу. За інформацією знайомого Андрія та Ольги, вони привезли адресну гуманітарну допомогу пенсіонерці до селища Березового на Луганщині (розташоване майже на околиці Лисичанська).

За фактом убивств слідчий відділ третього управління Головного управління СБУ в Донецькій та Луганській областях відкрив кримінальне провадження за частиною 2 статті 438 КК України «Порушення законів та звичаїв війни». Процесуальне керівництво в провадженні здійснює Луганська обласна прокуратура.

Євген Нестеренко

#волонтер

місто Мар'їнка, Донецька область

16 квітня 2022 року волонтер Товариства Червоного Хреста України Євген Нестеренко загинув у Мар'їнці під час евакуації місцевої жительки під обстрілами. Його поховали на подвір'ї цього будинку.

Віра Гирич

#журналістка

місто Київ

28 квітня 2022 року внаслідок ракетного удару російської армії по житловому будинку в Шевченківському районі Києва загинула⁷⁸ журналістка й продюсерка «Радіо Свобода» Віра Гирич. Її тіло знайшли під завалами зранку 29 квітня 2022 року. Того дня Київ обстріляли п'ятьма російськими крилатими ракетами. За даними офіційного українського слідства, ракету, що влучила в житловий будинок із квартирою журналістки «Радіо Свобода», випустили з бомбардувальника Ту-95МС.

⁷⁷ Поранена в Лисичанську волонтерка Ольга Сергєєва померла в лікарні — Гайдай. Центр прав людини ZMINA, 25.04.2022: <https://zmina.info/news/poranena-u-lysychnansku-volonterka-olga-syergyejeva-pomerla-v-likarni-gajdaj/>

⁷⁸ Журналістка, продюсерка Радіо Свобода загинула в Києві внаслідок російського обстрілу. Радіо Свобода, 29.04.2022: <https://www.radiosvoboda.org/a/news-vira-hyrych/31826774.html>

Журналісти програми «Схеми» провели детальне розслідування⁷⁹ причин загибелі Віри Гирич. Вони з'ясували, що керівник секретного підрозділу в складі головного обчислювального центру військ Росії, що програмує траєкторію польоту ракет, Ігор Багнюк, якого раніше ідентифікували журналісти видань «Bellingcat», «Інсайдер» та «Der Spiegel», спілкувався в той день зі Станіславом Міньковим із команди програмування маршрутів для ракет Х-101, а також Дмитром Гамалеевим, В'ячеславом Александровичем, Павлом Обуховим. Керівником дальньої авіації Росії станом на 28 квітня 2022 року був Сергій Кобилаш, уродженець Одеси. Російські командири, які могли керувати пілотами стратегічних бомбардувальників на аеродромі «Енгельс» рік тому: полковник Микола Варпахович — командир 22-ї Донбаської важкої бомбардувальної авіадивізії, Олег Скитський — командир 121-го авіаполку важких бомбардувальників та Олександр Симоненко — командир 184-го важкого бомбардувального авіаполку.

За фактом убивства слідче управління Головного управління СБУ у м. Києві та Київській області розпочало кримінальне провадження за частиною 2 статті 438 КК України «Порушення законів та звичаїв війни». Процесуальне керівництво в провадженні здійснює Київська спеціалізована прокуратура у сфері оборони.

Травень 2022 року

Денис Селевін

#волонтер

Регіональний ландшафтний парк «Фельдман Екопарк», Дергачівський район Харківської області (північне передмістя Харкова)

5 травня 2022 року під час завершального етапу евакуації африканських буйволів під російський обстріл потрапила команда співробітників і волонтерів «Фельдман Екопарк». Про це у відеозверненні повідомив власник і засновник екопарку Олександр Фельдман. Також російські війська знищили весь транспорт волонтерів екопарку. 12 травня 2022 року харків'янка Наталія Чуйко опублікувала пост, у якому зазначила, що від обстрілу загинув⁸⁰ підліток Денис Селевін. Хлопець допомагав батькам годувати та евакуювати тварин.

За фактом убивства слідчий відділ Управління СБУ в Харківській області розпочав кримінальне провадження за частиною 2 статті 438 КК України «Порушення законів та звичаїв війни». Процесуальне керівництво в провадженні здійснює Харківська обласна прокуратура.

79 Фільм-розслідування про загибель Віри Гирич. Проект «Схеми» (Радіо Свобода), 29.04.2023: <https://www.radiosvoboda.org/a/skhemy-film-rozsliduvannya-vira-hyrych/32384027.html>

80 Вбитого російською армією 15-річного волонтера «Фельдман екопарку» звали Денис Селевін. Хлопець мріяв стати програмістом. Центр прав людини ZMINA, 12.05.2022: <https://zmina.info/news/vbytoho-rosiys%ca%b9kouu-armiyeyu-15-richnoho-volontera-fel%ca%b9dman-ekoparku-zvaly-denys-syelyevin-khlopets%ca%b9-mriyav-staty-prohramistom/>

Дмитро Биць

#волонтер

селище Білогорівка, Луганська область

7 травня 2022 року внаслідок бомбардування російською армією селища Білогорівка в Луганській області під завалами будівлі школи загинув⁸¹ волонтер Дмитро Биць. Про це повідомив начальник Луганської ОВА Сергій Гайдай. За його даними, волонтер щодня вивозив людей у безпечні місця, доставляв гуманітарні вантажі. Разом із ним загинув військовий Назар Дичук. 7 травня російська армія скинула авіабомбу на школу в Білогорівці, у підвалі якої ховалося близько 90 людей, приблизно 30 вдалося врятувати.

За фактом убивства слідчий відділ третього управління Головного управління СБУ в Донецькій та Луганській областях розпочав кримінальне провадження за частиною 2 статті 438 КК України «Порушення законів та звичаїв війни». Процесуальне керівництво в провадженні здійснює Луганська обласна прокуратура.

Антон Кушнір

#волонтер

поблизу села Музиківка, Херсонська область

16 травня 2022 року внаслідок обстрілу евакуаційної колони, яка прямувала з Херсона до Миколаєва, поблизу села Музиківка Херсонської області загинув⁸² волонтер, місцевий підприємець Антон Кушнір. За даними херсонського видання «Мост», росіяни відкрили вогонь по колоні. Волонтер кричав: «Ми цивільні!», військові вийшли з лісосмуги, і той, хто стріляв, сказав, що в них наказ — стріляти по всіх, хто їде цією дорогою. За даними депутата Херсонської міської ради Івана Бебка, Кушнір загинув від кульового поранення в голову.

За фактом убивства слідчий відділ Управління СБУ в Миколаївській області розпочав кримінальне провадження за частиною 2 статті 438 КК України «Порушення законів та звичаїв війни». Процесуальне керівництво в провадженні здійснює Миколаївська обласна прокуратура.

81 Публікація в соціальній мережі Facebook на сторінці Сергія Гайдая, 08.05.2022: <https://www.facebook.com/100075881777013/posts/150653210807404>

82 «Ну що ви хочете — війна!», — росіяни розстріляли автомобіль директора херсонського автосалону Volvo Антона Кушніра. Мост, 17.05.2022: https://most.ks.ua/news/url/nu_scho_vi_hochete_vijna_rosijani_rozstriljali_avtomobil_direktora_hersonskogo_avtosalonu_volvo_antona_kushnira

Сергій Сігаєв

#волонтер

місто Авдіївка, Донецька область

29 травня 2022 року волонтер Товариства Червоного Хреста України Сергій Сігаєв загинув у своєму будинку під час артобстрілу. Він роздавав гуманітарну допомогу в Авдіївці.

Фредерік Леклерк-Імхофф (Frédéric Leclerc-Imhoff)

#журналіст

місто Лисичанськ, Луганська область

30 травня 2022 року в Луганській області внаслідок російського обстрілу евакуаційної колони для цивільних загинув⁸³ громадянин Франції журналіст французького телеканалу «BFMTV» Фредерік Леклерк-Імхофф. Як повідомив начальник Луганської ОВА Сергій Гайдай, осколки російських снарядів пробили броню машини, і журналіст отримав смертельне поранення в шию. Редакція «BFMTV» і медіагрупа «Altice» заявили, що телерепортера вбили дорогою до Лисичанська. Колега журналіста Максим Брандштеттер отримав поранення.

За фактом убивства слідчий відділ третього управління Головного управління СБУ в Донецькій та Луганській областях розпочав кримінальне провадження за частиною 2 статті 438 КК України «Порушення законів та звичаїв війни». Процесуальне керівництво в провадженні здійснює Луганська обласна прокуратура.

Червень 2022 року

Валентин Латинцев

#волонтер

місто Миколаїв

29 червня 2022 року в Миколаєві від прямого влучання у квартиру на п'ятому поверсі житлового будинку загинув⁸⁴ Валентин Латинцев. Він мешкав разом із батьками. Мати, батько та їхні сусіди також загинули. Валентина шукали під зава-

83 Загиблі у війні Росії проти України. Фредерік Леклерк-Імхофф. Платформа пам'яті Меморіал: <https://www.victims.memorial/people/frederik-leclerk-imhoff>

84 Загиблі у війні Росії проти України. Валентин Латинцев. Платформа пам'яті Меморіал: <https://www.victims.memorial/people/valentin-latincev>

лами три дні, знайшли останнім, тіло забрав його друг, заступник голови Миколаївської обласної організації Товариства Червоного Хреста України Аркадій Дабагян.

За словами колеги-волонтерки Ірини Воронцової, від початку повномасштабного вторгнення Росії в Україну Валентин Латинцев був волонтером Миколаївської обласної організації Товариства Червоного Хреста України⁸⁵. Допомога мешканцям із вразливих верств населення, що потребували ліків. До повномасштабної війни Валентин працював барменом, опісля — почав збирати необхідні для військових речі.

Липень 2022 року

Пол Урі (Paul Urey)

#волонтер

імовірно, село Вербове, Запорізька область

15 липня 2022 року російське державне інформгентство «ТАСС» повідомило про смерть громадянина Великої Британії волонтера Пола Урі, якого утримувало в заручниках угруповання «ДНР». Уряд Великої Британії підтвердив⁸⁶ цю інформацію.

Пол Урі займався⁸⁷ евакуацією цивільних. 25 квітня 2022 року він зник разом із волонтером Діланом Гілі (Dylan Healy), імовірно, поблизу села Вербове Запорізької області, окупованого росіянами. За словами Домініка Бірна з «Presidium Network», їх утримували в Ростові-на-Дону, потім, можливо, вивезли на окуповану територію Донецької області. За даними Генерального прокурора Андрія Костіна, після повернення на тілі Урі були виявлені⁸⁸ ушкодження. Уповноважений Верховної Ради України з прав людини Дмитро Лубінець повідомив, що йдеться про відсутні частини тіла, численні порізи та сліди катувань.

За фактом злочину Головне слідче управління СБУ розпочало кримінальне провадження за частиною 1 статті 438 КК України «Порушення законів та звичаїв війни». Процесуальне керівництво в провадженні здійснює Офіс Генерального прокурора.

85 "Україна вшановує пам'ять загиблих у війні проти Росії. Волонтер Валентин Латинцев" / Укрінформ, 15.01.2023: <https://www.ukrinform.ua/rubric-ato/3651834-ukraina-vsanovue-pamat-zagiblih-u-vijni-proti-rosii-volonter-valentin-latincev.html>

86 UK summons Russian Ambassador. UK Government, 15.07.2022: <https://www.gov.uk/government/news/uk-summons-russian-ambassador>

87 Британський волонтер Пол Урі помер у полоні росіян. Що про нього відомо. BBC NEWS Україна, 15.07.2022: <https://www.bbc.com/ukrainian/news-62179548>

88 Андрій Костін: Офіс Генпрокурора розпочав кримінальне провадження за фактом можливого катування і вбивства волонтера з Великої Британії. Офіс Генерального прокурора, 07.09.2022: <https://gp.gov.ua/ua/posts/andrii-kostin-ofis-genprokurora-rozpocav-kriminalne-provadžennya-za-faktom-mozlivogo-katuvannya-i-vbivstva-volontera-z-velikoyi-britaniyi>

Сардор Хакімов, Вікторія Мішаріна

#волонтери

місто Чугуїв, Харківська область

25 липня 2022 року внаслідок російського ракетного обстрілу в Чугуєві загинули⁸⁹ двоє волонтерів — Сардор Хакімов і Вікторія Мішаріна. Російські війська знищили будинок культури в Чугуєві на Харківщині, де розміщувався волонтерський центр. Вони влучили в будівлю трьома ракетами. На момент удару Хакімов перебував у підвалі будинку культури. Він працював на волонтерській кухні, готував плов і шурпу. Вікторія також волонтерила на кухні.

За фактом убивств слідчий відділ Управління СБУ в Харківській області розпочав кримінальне провадження за частиною 2 статті 438 КК України «Порушення законів та звичаїв війни». Процесуальне керівництво в провадженні здійснює Харківська обласна прокуратура.

Вересень 2022 року

Андро Фабіяніч (Andro Fabijanić)

#волонтер

село Антонівка, Донецька область

12 вересня 2022 року під час доставлення гуманітарного вантажу на Антонівському напрямку Донецької області автівка, у якій перебували члени команди дніпровського фонду «Для героїв», підірвалася⁹⁰ на міні. Унаслідок цього загинув волонтер фонду громадянин Хорватії Андро Фабіяніч, ще двоє людей отримали поранення. За словами представника фонду, постраждалі намагалися об'їхати електричні дроти й наїхали на вибуховий пристрій. За даними «Європейської правди», 16 вересня 2022 року Міністерство закордонних та європейських справ Хорватії підтвердило загибель в Україні свого громадянина, який займався волонтерством.

89 «Готували їжу та допомагали людям»: що відомо про загиблих волонтерів у Чугуєві на Харківщині. Суспільне Новини, 26.07.2022: <https://suspilne.media/264724-gotuvani-izu-ta-dopomagali-ludam-so-vidomo-pro-zagiblih-volonteriv-u-cuguevi-na-harkivsini/>

90 Публікація в соціальній мережі Facebook на сторінці «DlyaHeroivUkraine», 16.09.2022: <https://www.facebook.com/DlyaHeroivUkraine/posts/pfbid02an2fymhGcKQGjZMZ2NzChCsstta67YHFchYEKYsL2hqJop8i58j1rMQd7GorPgZXl>

Грудень 2022 року

Вікторія Яришко

#волонтер

місто Херсон

15 грудня 2022 року внаслідок російського обстрілу Херсону загинула⁹¹ волонтерка заgonу швидкого реагування Товариства Червоного Хреста України Вікторія Яришко. Під час роздавання гуманітарної допомоги мешканцям міста в неї влучив уламок «Граду». Також на місці загинув чоловік, який отримував гуманітарну допомогу. Вікторія займалася арттерапією, опікувалася дітьми з особливими потребами, також готувала на польовій кухні, роздавала гуманітарну допомогу.

За фактом убивства слідчий відділ Управління СБУ в Херсонській області розпочав кримінальне провадження за частиною 2 статті 438 КК України «Порушення законів та звичаїв війни». Процесуальне керівництво в провадженні здійснює Херсонська обласна прокуратура.

91 У Херсоні поховали волонтерку Червоного Хреста, яка загинула внаслідок обстрілу РФ: у неї залишилося двоє дітей. Українська правда, 20.12.2023: <https://life.pravda.com.ua/society/2022/12/20/251929/>

2023

Січень 2023 року

Ендрю Бегшоу, Крістофер Перрі (Andrew Bagshaw, Chris Parry)

#волонтери

місто Соледар, Донецька область

6 січня 2023 року двоє волонтерів — громадянин Великої Британії та Нової Зеландії Ендрю Бегшоу та громадянин Великої Британії Крістофер Перрі — виїхали з Краматорська до Соледара на Донеччині, після чого з ними обірвався зв'язок. Перрі поїхав до України ще в березні 2022 року, де допоміг урятувати понад 400 людей. Ендрю Бегшоу привозив у прифронтові населені пункти ліки та їжу, а також допомагав мешканцям евакуюватися. Він розповідав, що перебував в Україні з квітня 2022 року.

25 січня 2023 року «ВВС» із посиланням на заяву Міністерства закордонних справ Великої Британії повідомило, що рідні Ендрю Бегшоу та Крістофера Перрі підтвердили, що волонтерів убили⁹² під час спроби гуманітарної евакуації із Соледара.

За фактом убивств слідчий відділ другого управління Головного управління СБУ в Донецькій та Луганській областях розпочав кримінальне провадження за частиною 2 статті 438 КК України «Порушення законів та звичаїв війни». Процесуальне керівництво в провадженні здійснює Донецька обласна прокуратура.

Денис Сосненко

#волонтер

село Долина, Донецька область

23 січня 2023 року загинув⁹³ волонтер місії «Чорний тюльпан», яка займається пошуком тіл загиблих військових, Денис Сосненко. Це сталося під час пошукової операції. Мікроавтобус, яким він керував, наїхав на протитанкову міну неподалік від лінії фронту в селі Долина Краматорського району на Донеччині. Волонтер народився і жив із родиною в селі Сидорове Слов'янського району Донецької області.

⁹² Рідні зниклих поблизу Соледара британських волонтерів підтвердили їхнє вбивство. Центр прав людини ZMINA, 25.01.2023: <https://zmina.info/news/ridni-znyklyh-poblyzu-soledara-brytanskyh-volonteriv-pidtvrdyly-yihnye-vbyvstvo/>

⁹³ Повернув тих, кого не було надії повернути. У Слов'янську простились з волонтером, який займався пошуком загиблих воїнів. Суспільне Новини, 30.01.2023: <https://suspilne.media/369860-povernuv-tih-kogo-ne-bulo-nadii-povernuti-u-sloviansku-prostilis-z-volonterom-akij-zajmavsya-posukom-zagiblih-voiniv/>

Захоплювався східними єдиноборствами, у Слов'янську був учасником клубу з тайського боксу.

За фактом убивства слідчий відділ другого управління Головного управління СБУ в Донецькій та Луганській областях розпочав кримінальне провадження за частиною 2 статті 438 КК України «Порушення законів та звичаїв війни». Процесуальне керівництво в провадженні здійснює Донецька обласна прокуратура.

Лютий 2023 року

Піт Рід (Pete Reed)

#волонтер

місто Бахмут, Донецька область

2 лютого 2023 року в Бахмуті Донецької області загинув громадянин США волонтер Піт Рід. Він потрапив під російський обстріл під час спроби евакуювати цивільних мешканців. У заяві⁹⁴ групи з надання гуманітарної допомоги «Global Response Medicine», розміщеній у соціальних мережах, зазначено, що Рід обіймав посаду голови правління організації протягом чотирьох років, у січні відійшов від «Global Response Medicine», щоб працювати з «Global Outreach Doctors» у їхній місії в Україні.

Під час обстрілу, коли Рід почув шум снарядів, то впав і накрив собою пораненого і двох медиків, що надавали допомогу. У результаті снаряд убив лише його. На одному з відео видно, що волонтери були цілеспрямовано атаковані російським протитанковим розрахунком. За версією слідства, навідниками на цивільні швидкі стали місцеві колаборанти з Костянтинівки. Білий мікроавтобус «Mercedes-Benz» не мав видимих медичних розпізнавальних знаків, але один з автомобілів був чітко позначений як карета швидкої допомоги. Гуманітарні працівники не мали зброї, але принаймні один медик був одягнений у військовий камуфляж.

За фактом убивства слідчий відділ другого управління Головного управління СБУ в Донецькій та Луганській областях розпочав кримінальне провадження за частиною 2 статті 438 КК України «Порушення законів та звичаїв війни». Процесуальне керівництво в провадженні здійснює Донецька обласна прокуратура.

94 Публікація «Global Response Medicine» в соціальній мережі Instagram, 03.02.2023: <https://www.instagram.com/p/CoNXpCrLVzW/>

Березень 2023 року

Марек Масталєж (Marek Mastalerz)

#волонтер

місто Бахмут, Донецька область

16 березня 2023 року під час обстрілу біля Бахмуту на Донеччині загинув⁹⁵ громадянин Польщі волонтер Марек Масталєж. В автобус волонтерів влучила російська ракета. Шестеро людей отримали поранення, зокрема двоє поляків, решта — місцеві цивільні мешканці. Українські медики кілька годин оперували Марєка, але врятувати не змогли. 27 березня 2023 року він помер у київській лікарні.

Марек Масталєж їздив із допомогою до України з осені 2022 року. Готував виїзди і брав активну участь у них. Був в Ірпені, Фастові, Запорізькій і Донецькій областях. Приділяв багато значення парамедичній підготовці.

За фактом злочину слідчий відділ другого управління Головного управління СБУ в Донецькій та Луганській областях розпочав кримінальне провадження за частинами 1 та 2 статті 438 КК України «Порушення законів та звичаїв війни». Процесуальне керівництво в провадженні здійснює Донецька обласна прокуратура.

Квітень 2023 року

Євген Санін

#волонтер

селище Дворічна, Харківська область

13 квітня 2023 року у Дворічній на Харківщині важкі поранення отримав волонтер БФ «Eventroom» Євген Санін. Дві машини волонтерів їхали до Дворічної, щоб евакуювати цивільних громадян. Автомобіль, у якому був Санін, потрапив під російський обстріл. Волонтер отримав осколкові поранення обличчя, черевної порожнини й стегна. Одразу після поранення чоловіка евакуювали до Куп'янської районної лікарні, де протягом кількох годин оперували. Стан вдалося стабілізувати, але він залишався важким. Згодом його перевезли до Харкова для продовження лікування. На нього чекали ще дві операції. 12 травня 2023 року Євген Санін помер⁹⁶ у лікарні.

95 Публікація в соціальній мережі Facebook на сторінці «Nehemiah Initiative», 27.03.2023: <https://www.facebook.com/inicjatywa.nehemiasz/posts/190073600442231>

96 У лікарні помер волонтер, який у квітні потрапив під обстріл під час спроби евакуювати жінку з Куп'янщини. Центр прав людини ZMINA, 12.05.2023: <https://zmina.info/news/u-likarni-pomer-volonter-yakuj-u-kvitni-potrapyv-pid-obstril-pid-chas-sproby-evakuyuvaty-zhinku-z-kupyanshhyuny/>

Санін займався евакуацією цивільних через Печенізьку греблю під час окупації Харківщини. Тоді волонтери змогли вивезти з-під обстрілів майже 20 000 людей.

За фактом загибелі слідчий відділ Управління СБУ в Харківській області розпочав кримінальне провадження за частиною 1 статті 438 КК України «Порушення законів та звичаїв війни». Процесуальне керівництво в провадженні здійснює Харківська обласна прокуратура.

Богдан Бітік

#журналіст

місто Херсон

26 квітня 2023 року біля Антонівського мосту поблизу Херсону італійський кореспондент видання «Repubblica» Коррадо Зуніно (Corrado Zunino) та його український продюсер Богдан Бітік натрапили на засідку російських снайперів. Унаслідок обстрілу Зуніно отримав чотири поранення і був доправлений до лікарні в Херсоні. Бітік не дожив⁹⁷ до лікарні, його тіло було важко знайти та евакуювати через обстріли російських снайперів.

За словами італійського журналіста, вони проїхали три блокпости, Бітік поговорив з українськими військовими, і вони їх пропустили, оскільки територія не належала до зони бойових дій. Обидва журналісти мали на куртках написи «Преса». Водночас українські військові говорять, що журналісти порушили правила роботи в прифронтовому місті⁹⁸.

За фактом убивства Головне управління Національної поліції в Херсонській області розпочало кримінальне провадження за частиною 2 статті 438 КК України «Порушення законів та звичаїв війни». Процесуальне керівництво в провадженні здійснює Херсонська обласна прокуратура.

97 У Херсоні загинув український фіксер Republica, італійський журналіст зазнав поранення. Радіо Свобода, 26.04.2023: <https://www.radiosvoboda.org/a/news-heron-zahynuv-fixer-republica-poranenij-zhurnalist/32380888.html>

98 Іноземний журналіст, якого росіяни поранили на Херсонщині, ігнорував застереження українських військових. Центр стратегічних комунікацій та інформаційної безпеки, 27.04.2023: <https://t.me/spravdi/28409>

Травень 2023 року

Арман Солдін (Arman Soldin)

#журналіст

місто Часів Яр, Донецька область

9 травня 2023 року біля Часового Яру на Донеччині загинув⁹⁹ громадянин Франції відеожурналіст Арман Солдін з інформаційної агенції «Agence France-Presse». Команда медіа разом із групою українських військових потрапила під російський обстріл із РСЗВ «Град». Один зі снарядів влучив неподалік від того місця, де лежав журналіст.

Солдін був частиною першої команди «Agence France-Presse», з якою приїхав до України наступного дня після повномасштабного вторгнення РФ. Почав працювати в «Agence France-Presse» як стажист у римському бюро. У вересні 2022 року його призначили відеокоординатором у бюро «Agence France-Presse» в Києві, регулярно їздив на передову.

Олександр Тодорчук із зоозахисної організації «UAnimals» написав, що за тиждень до загибелі журналіст знайшов в одному з окопів знесиленого їжака, виходив його та розповів цю історію активістам організації. На пам'ять про Солдіна «UAnimals» відкрила грант розміром 100 000 гривень для волонтерів і притулків, що рятують їжаків.

За фактом убивства слідчий відділ другого управління Головного управління СБУ в Донецькій та Луганській областях розпочав кримінальне провадження за частиною 2 статті 438 КК України «Порушення законів та звичаїв війни». Процесуальне керівництво в провадженні здійснює Донецька обласна прокуратура.

Червень 2023 року

Світлана Клименко, Юрій Головін

#волонтери

село Гур'їв Козачок, Харківська область

17 червня 2023 року в селі Гур'їв Козачок, що на Харківщині, унаслідок влучання російської протитанкової ракети «Корнет» загинули¹⁰⁰ волонтери Світлана

99 «Назавжди молодий» французький журналіст Арман Солдін, убитий російською ракетою. Укрінформ, 11.05.2023: <https://www.ukrinform.ua/rubric-ato/3707769-nazavzdi-molodij-francuzkij-zurnalist-arman-soldin-ubitij-rosijskou-raketou.html>

100 Удар по цивільній автівці ПТКР «Корнет» на Харківщині: стали відомі імена загиблих волонтерів. Суспільне Новини, 18.06.2024: <https://suspilne.media/510027-udar-po-civilnij-avtivci-ptkr-kornet-na-harkivsini-stali-vidomi-imena-zagiblih-volonteriv/>

Клименко та Юрій Головін. Вони везли харчові продукти цивільному населенню та загинули під час виконання гуманітарної місії. Їхні останки змогли евакуювати лише пізно ввечері, щоб не потрапити під повторний обстріл, оскільки місце загибелі волонтерів перебувало під вогневим контролем росіян.

Світлана Клименко працювала в Золочівській центральній районній лікарні медсестрою терапевтичного відділення, потім – у Харківському військовому шпиталі. Після виходу на пенсію була медсестрою в дитячому центрі «Гармонія». Під час повномасштабного вторгнення надавала¹⁰¹ медичну допомогу мешканцям, які залишилися в Золочеві. У грудні 2022 року почала гуртувати навколо себе односельців, щоб разом готувати їжу для військових, шукала транспорт, щоб доставляти приготоване.

Юрій Головін працював слюсарем і будівельником. Після початку повномасштабного вторгнення почав волонтерити¹⁰²: розвозив літнім людям і військовим їжу в селище Золочів, доправляв охочих із Харкова до Золочівської громади. Після 4 березня 2022 року, коли почалися обстріли Золочева, відвозив жінок із дітьми до вокзалу. Допомігав із ліками літнім людям і важкохворим. Щосуботи возив на передову домашні страви, медикаменти, засоби гігієни та інші речі для військових.

За фактом убивств слідчий відділ Управління СБУ в Харківській області розпочав кримінальне провадження за частиною 2 статті 438 КК України «Порушення законів та звичаїв війни». Процесуальне керівництво в провадженні здійснює Харківська обласна прокуратура.

Липень 2023 року

Вікторія Амеліна

#правозахисниця

місто Краматорськ, Донецька область

1 липня 2023 року в Дніпропетровській обласній клінічній лікарні ім. І. І. Мечникова померла українська письменниця, громадська діячка, волонтерка та правозахисниця Вікторія Амеліна¹⁰³. Вікторія кілька днів була непритомна після того, як 27 червня 2023 року внаслідок російського ракетного удару по Краматорську Донецької області отримала важке поранення голови.

101 Загиблі у війні Росії проти України. Світлана Клименко. Платформа пам'яті Меморіал: <https://www.victims.memorial/people/svitlana-kllymenko>

102 Загиблі у війні Росії проти України. Юрій Головін. Платформа пам'яті Меморіал: <https://www.victims.memorial/people/yurii-holovin>

103 Не стало Вікторії Амеліної, української письменниці та нашої дорогої колеги. PEN Ukraine, 02.07.2023: <https://pen.org.ua/ne-stalo-viktoriyi-amelinoyi-ukrayinskoyi-pysmennyci-ta-nashoyi-dorohoyi-kolehy>

Амеліна народилася у Львові, у шкільному віці переїхала з батьком до Канади, але невдовзі повернулася в Україну. Організаторка літературного фестивалю в Нью-Йорку Донецької області. Членкиня Українського ПЕН-клубу. Волонтерка, збирала допомогу для мешканців Донбасу й Лозової на Харківщині. У 2022 році приєдналася до польових дослідників воєнних злочинів Росії в команді «Truth Hounds». Знайшла в Капітолівці на Ізюмщині воєнні щоденники вбитого харківського письменника Володимира Вакуленка й опікувалася їх публікацією.

За фактом злочину слідчі Головного управління СБУ в Донецькій та Луганській областях розпочали кримінальне провадження за частиною 2 статті 111 КК України «Державна зрада». Процесуальне керівництво в провадженні здійснювала Донецька обласна прокуратура.

4 квітня 2024 року Донецька обласна прокуратура повідомила про доведення вини мешканця Краматорська в державній зраді. Суд засудив його до довічного позбавлення волі з конфіскацією майна. Засуджений працював на газотранспортному підприємстві й був завербований РФ. Виконуючи завдання ворога, він надіслав у телеграмі відеозаписи з військовими автомобілями біля піцерії. Після цього ЗС РФ вдарили по закладу ракетою «Іскандер-М». Унаслідок атаки загинуло 13 людей, поранено – 64, у тому числі діти¹⁰⁴.

Ольга Очкас

#волонтерка

місто Оріхів, Запорізька область

9 липня 2023 року від удару керованої авіабомби по Оріхову Запорізької області загинула¹⁰⁵ волонтерка, чергова на залізничній станції «Оріхівська» Ольга Очкас. Росіяни вдарили по будівлі навчального закладу, у якому розташовувався пункт видачі гуманітарної допомоги. Ольга залишилася в Оріхові допомагати тим, хто не зміг виїхати, на момент удару волонтерка в пункті незламності.

За фактом убивства слідчий відділ Управління СБУ в Запорізькій області відкрив кримінальне провадження за частиною 2 статті 438 КК України «Порушення законів та звичаїв війни». Процесуальне керівництво в провадженні здійснює Запорізька обласна прокуратура.

104 Довічне ув'язнення: оголошено вирок мешканцю Краматорська, який навів ракетний удар окупантів по «RIA PIZZA». Донецька обласна прокуратура, 04.04.2024: <https://don.gp.gov.ua/ua/news.html? m=publications& c=view& t=rec&id=357423>

105 Росіяни обстріляли Оріхів Запорізької області, загинула сімейна пара. Центр прав людини ZMINA, 09.07.2023: <https://zmina.info/news/rosiyany-obstrilyaly-orikhiv-zaporiz%CA%B9koyi-oblasti-zahynula-simeyna-para/>

Серпень 2023 року

Володимир Василенко

#правозахисник

місто Чернігів

19 серпня 2023 року від російського ракетного удару по центру Чернігова загинув¹⁰⁶ монітор БФ «Право на захист», адвокат Володимир Василенко. Він їхав¹⁰⁷ на автівці поблизу драмтеатру в Чернігові в момент влучання.

19 серпня приблизно об 11:30 російські війська завдали удару по центру міста. Станом на ранок 20 серпня 2023 року постраждали 148 людей, 41 особа потрапила до лікарні. Зруйновано будівлю Чернігівського обласного драматичного театру, пошкоджено понад 500 помешкань. У будівлі театру відбувалася виставка дронів, а поряд – служба в П'ятницькій церкві та освячення кошиків на Яблучного спаса.

За даними дослідження¹⁰⁸ «Truth Hounds», оприлюдненими 31 жовтня 2023 року, російські війська вдарили по Чернігову крилатою ракетою «Іскандер-К».

За фактом убивства слідчий відділ Управління СБУ в Чернігівській області розпочав кримінальне провадження за частиною 2 статті 438 КК України «Порушення законів та звичаїв війни». Процесуальне керівництво в провадженні здійснює Чернігівська обласна прокуратура.

Вересень 2023 року

Ентоні Ігнат, Емма Ігуаль (Anthony Ihnat, Emma Igual)

#волонтери

місто Часів Яр, Донецька область

10 вересня 2023 року іноземні волонтери Ентоні Ігнат та Емма Ігуаль потрапили під російський обстріл, проїжджаючи біля Часового Яру на Донеччині. Вони виїхали зі Слов'янська в напрямку Бахмуту, щоб з'ясувати потреби мирних мешканців. Від прямого влучання з російського протитанкового комплексу їхня автівка пе-

106 Унаслідок ракетного обстрілу Чернігова загинув активіст «Право на захист», його колега поранена. Центр прав людини ZMINA, 20.08.2024: <https://zmina.info/news/unaslidok-ataky-rosiyan-na-chernigiv-zagynuv-aktyvist-pravo-na-zahyst-jogo-kolega-poranena/>

107 Ракетний обстріл центру Чернігова: стали відомі імена всіх семи загиблих. Суспільне Чернігів, 20.08.2023: <https://suspilne.media/chernihiv/554717-raketnij-obstril-centru-cernigova-stali-vidomi-imena-vsih-semi-zagiblih/>

108 Дійові особи атаки на чернігівський драмтеатр. Truth Hounds, 31.10.2023: <https://truth-hounds.org/cases/dijovi-osoby-ataky-na-chernigivskiy-dramteatr/>

рекинулася й спалахнула. Відомо, що Ентоні Ігнат з Онтаріо загинув¹⁰⁹. Емма Ігуаль деякий час вважалася зниклою безвісти.

Виконувач обов'язків міністра закордонних справ Іспанії Хосе Мануель Альбарес повідомив іспанським медіа, що влада Мадрида отримала усне підтвердження загибелі Ігуаль. Про смерть Ентоні та Емми повідомила також організація «Road to Relief»¹¹⁰, до якої вони належали. Вона займається евакуацією цивільних на Донбасі, раніше допомагала цивільному населенню Херсонщини.

За фактом убивства Ентоні Ігната слідчий відділ другого управління Головного управління СБУ в Донецькій та Луганській областях розпочав кримінальне провадження за частиною 2 статті 438 КК України «Порушення законів та звичаїв війни». Процесуальне керівництво в провадженні здійснює Донецька обласна прокуратура.

Сергій Шалигін, Вадим Забара

#волонтери

місто Куп'янськ, Харківська область

19 вересня 2023 року в Куп'янську на Харківщині від російського удару загинули¹¹¹ харківські волонтери Сергій Шалигін і Вадим Забара з ГО «П'ятихатки-БAM». Вони евакуювали мешканців із Ківшарівки на Куп'янщині.

Шалигін волонтерив із 2014 року, був серед засновників ГО «П'ятихатки-БAM». Забара служив у ЗСУ, але після поранення звільнився за станом здоров'я. Продовжив допомагати людям як волонтер, це був його перший виїзд.

За фактом убивства Сергія Шалигіна слідчий відділ Управління СБУ в Харківській області розпочав кримінальне провадження за частиною 2 статті 438 КК України «Порушення законів та звичаїв війни». Процесуальне керівництво в провадженні здійснює Харківська обласна прокуратура.

109 На Донеччині росіяни обстріляли авто іноземних волонтерів: двоє з чотирьох загинули. Новини Донбасу, 10.10.2024: <https://novosti.dn.ua/news/357450-na-donechchyni-rosiyany-obstrilyaly-avto-inozemnyh-volonteriv-dvoye-z-chotyroh-zagynuly>

110 Публікація на сторінці організації «Road to Relief» в соціальній мережі Instagram, 10.09.2023: https://www.instagram.com/p/Cw_JXFEMENq/

111 Публікація в соціальній мережі Facebook на сторінці ГО «П'ятихатки-БAM», 19.09.2023: <https://www.facebook.com/5hatkibam/posts/pfbid0PehAErCAKyrVdoAxxjHjZU94vGuwccgpiu8CwuTAb8xwxHm6LHUgUERNiXFBHrK2Ml>

Оскар Йоганссон (Oskar Alexander Koksvik Johansson)

#волонтер

місто Краматорськ, Донецька область

28 вересня 2023 року в Краматорську на Донеччині загинув¹¹² волонтер-парамедик, громадянин Королівства Данія Оскар Александер Коксвік Йоганссон. Українське душпастирство Української греко-католицької церкви в Данії повідомило, що волонтер загинув, рятуючи життя інших під час російського обстрілу. У Римсько-католицькій парафії св. Миколая у Києві повідомили, що волонтер був римо-католиком, загинув під Бахмутом на Донеччині. Від початку широкомасштабного вторгнення Росії Оскар почав активно допомагати українцям. Завозив в Україну машини швидкої допомоги та інше медичне обладнання, рятував життя на найбільш небезпечних ділянках фронту.

Грудень 2023 року

Руслан Анісенко

#волонтер

місто Херсон

5 грудня 2023 року в Херсоні від російського обстрілу загинув¹¹³ волонтер Руслан Анісенко з БФ «Справжні». Про це повідомив начальник Херсонської ОВА Олександр Прокудін. Волонтер загинув від влучання снаряда, випущеного російськими військами по центру міста. Того дня від артилерії постраждало кілька мирних мешканців. Щонайменше двоє людей померли, а ще одна людина дістала поранення. Росіяни влучили в один із медзакладів міста.

БФ «Справжні» — об'єднання волонтерів, що пережили окупацію Херсона. Допомагають місцевим цивільним мешканцям. Руслан Анісенко у фонді займався ліквідацією наслідків російських обстрілів: розбирав завали, закривав вибиті вікна. 5 грудня 2023 року вийшов на роботу до волонтерського штабу.

За фактом убивства слідчий відділ Управління СБУ в Херсонській області розпочав кримінальне провадження за частиною 2 статті 438 КК України «Порушення законів та звичаїв війни». Процесуальне керівництво в провадженні здійснює Херсонська обласна прокуратура.

112 На фронті в Україні загинув волонтер-парамедик із Данії. УНІАН, 11.10.2024: <https://www.unian.ua/society/na-fronti-v-ukrajini-zagynuv-volonter-paramedik-iz-daniji-12422400.html>

113 Публікація в соціальній мережі Telegram на сторінці Олександра Прокудіна, 05.12.2024: <https://t.me/olexandrprokudin/2154>

2024

Січень 2024 року

Валерій Конченков, Юлія Брейніна

#волонтери

місто Харків

23 січня 2024 року в Харкові від російського ракетного удару загинула¹¹⁴ сімейна пара волонтерів Валерій Конченков і Юлія Брейніна. 24 січня тіла подружжя дістали з-під завалів. Юлія з 2014 року долучилася до волонтерства: плела маскувальні сітки, збирала допомогу, робила окопні свічки. Валерій шив прапори для могил загиблих військових. Росіяни 23 січня завдали близько 12 комбінованих ракетних ударів С-300, Х-32 та «Іскандерами» по Харкову. Російська ракета в Київському районі міста повністю зруйнувала під'їзд багатоповерхового будинку.

За фактом убивств слідчий відділ Управління СБУ в Харківській області відкрив кримінальне провадження за частиною 2 статті 438 КК України «Порушення законів та звичаїв війни». Процесуальне керівництво в провадженні здійснює Харківська обласна прокуратура.

Лютий 2024 року

Адрієн Пажоль, Геннадій Германовіч (Adrien Pajol, Guennadi Guermanovitch)

#волонтери

місто Берислав, Херсонська область

2 лютого 2024 року в мережі X з'явилися повідомлення президента Франції Еммануеля Макрона¹¹⁵ та міністра закордонних справ Республіки Франція Стефана Сежурне¹¹⁶ про те, що від російського обстрілу в Бериславі Херсонської області

114 Публікація в соціальній мережі Facebook на сторінці близької подруги волонтерів Інги Островської, 24.01.2024: <https://www.facebook.com/inga.ostrovskaya/posts/pfbid028NR12HL3J677dSRdnTeaLpyy4cg6VgEjaLpfCA5roMFtXgLGbtJoi5hcRzvuUPL8l>

115 Публікація президента Республіки Франція Еммануеля Макрона в мережі X, 02.02.2024: <https://twitter.com/EmmanuelMacron/status/1753357814368509980>

116 Публікація міністра закордонних справ Республіки Франція Стефана Сежурне в мережі X, 02.02.2024: https://twitter.com/steph_sejourne/status/1753347621576462600

загинули¹¹⁷ двоє громадян Франції — Адрієн Пажоль і Геннадій Германовіч. Того ж дня французька національна антитерористична прокуратура порушила кримінальну справу за фактом вчинення воєнного злочину та навмисного заподіяння шкоди життю особи, яка захищена міжнародним гуманітарним правом¹¹⁸. Згідно з інформацією французьких медіа, команда волонтерів планувала розподілити товари першої потреби для мирних жителів поблизу лінії фронту. Вони мали всі знаки розрізнення представників гуманітарної організації.

За фактом убивств Головне слідче управління СБУ розпочало кримінальне провадження за частиною 2 статті 438 КК України «Порушення законів та звичаїв війни». Процесуальне керівництво в провадженні здійснює Офіс Генерального прокурора.

Степан Подольчак

#активіст

селище Каланчак, Херсонська область

13 лютого 2024 року в селищі Каланчак Скадовського району на Херсонщині російські військові викрали настоятеля й будівничого храму Всіх святих землі української Православної церкви України протоієрея Степана Подольчака. Росіяни витягли його босоніж із хати, наділи мішок на голову, а згодом закатували до смерті. 15 лютого 2024 року його дружині зателефонували, щоб вона прийшла впізнати тіло.

Як розповіла¹¹⁹ інформаційній агенції «Центр журналістських розслідувань» начальниця Каланчацької селищної військової адміністрації Світлана Фоміна, Степан Подольчак приїхав до Каланчака з Львівської області, разом із вірянами понад десять років будував церкву. Завжди був проукраїнським, усі служби проводив українською, навіть під час окупації. Під час окупації співробітники російської Федеральної служби безпеки не раз проводили з ним розмови, умовляючи перейти до Московського патріархату, але він відмовлявся. За ревне служіння в умовах окупації предстоятель Православної церкви України митрополит Епіфаній восени 2022 року після звільнення Херсона нагородив Подольчака найвищою нагородою — правом носіння митри (головний убір, який носять архієреї, архімандрити, а також священники, яким це право дається як нагорода за особливі заслуги).

117 Guerre en Ukraine : après la mort de deux humanitaires français dans un bombardement russe, une enquête ouverte pour crime de guerre. Le Monde, 03.02.2024: https://www.lemonde.fr/international/article/2024/02/03/guerre-en-ukraine-apres-la-mort-de-deux-humanitaires-francais-dans-un-bombardement-russe-une-enquete-ouverte-pour-crime-de-guerre_6214601_3210.html

118 Humanitaires français tués en Ukraine : le parquet antiterroriste ouvre une enquête à Paris. TF1 INFO, 03.02.2024: <https://www.tf1info.fr/international/guerre-ukraine-russie-humanitaires-francais-tues-en-ukraine-le-parquet-antiterroriste-ouvre-une-enquete-a-paris-2284935.html>

119 На Херсонщині російські окупанти закатували до смерті 59-річного Степана Подольчака, настоятеля храму ПЦУ в Каланчаку. Центр журналістських розслідувань, 15.02.2024: <https://investigator.org.ua/ua/news-2/pivden/264202/>

Липень 2024 року

Юрій Сафонов

#волонтер

село Одноробівка, Харківська область

6 липня 2024 року від російського артилерійського обстрілу села Одноробівка на Харківщині загинув¹²⁰ волонтер Юрій Сафонов. Як повідомили¹²¹ в Золочівській селищній раді, він волонтерив, підтримував місцевих мешканців.

За день до загибелі допомагав відновлювати покрівлю над будівлею старостинського округу. Юрій понад 20 років працював у сфері культури, був завідувачем Одноробівської філії будинку культури.

За процесуального керівництва Богодухівської окружної прокуратури Харківської області розпочато досудове розслідування за фактом порушення законів та звичаїв війни, поєданого з умисним убивством, за частиною 2 статті 438 КК України¹²².

Серпень 2024 року

**Владислав Завтур,
Андрій Студинський**

#волонтери

місто Херсон

14 серпня 2024 року в Дніпровському районі Херсона загинули¹²³ двоє волонтерів БФ «Маві Хіляль Україна» — Владислав Завтур та Андрій Студинський. Російський дрон атакував їх під час роздавання води херсонцям. Водій Студинський загинув на місці, Владислав Завтур помер уночі 14 серпня в лікарні. Волонтери тривалий час возили з Миколаєва до Херсона безкоштовні хліб і питну воду. Розпочали програму із забезпечення скрапленням газом мешканців Антонівського старостинського округу.

120 На Харківщині внаслідок артобстрілу загинув волонтер. АТН, 07.07.2024: <https://atn.ua/ukraine/na-kharkivshchyni-vnaslidok-artobstrilu-zahynuv-volonter-444379/>

121 Публікація в соціальній мережі Facebook на сторінці Золочівської селищної ради, 06.07.2024: <https://www.facebook.com/groups/2088160274750979/posts/3781892052044451/>

122 Ворог з артилерії обстріляв село на Харківщині, загинув чоловік, його дружина поранена — розпочато провадження. Офіс Генерального прокурора, 06.07.2024: <https://gp.gov.ua/ua/posts/vorog-z-artileriyi-obstridyav-selo-na-xarkivshhini-zagynuv-colovik-iogo-druzina-poranena-rozpocato-provadzennya>

123 Публікація в соціальній мережі Telegram начальника Херсонської міської військової адміністрації Романа Мрочка, 15.08.2024: https://t.me/roman_mrochko/10603

Раян Еванс (Ryan Evans)

#журналіст

місто Краматорськ, Донецька область

24 серпня 2024 року через ракетний удар по готелю «Sapfir» у Краматорську під завалами загинув¹²⁴ радник із питань безпеки британського інформгентства «Reuters» Раян Еванс. Його тіло знайшли 25 серпня. Від удару постраждали ще четверо кореспондентів цього медіа. Оператор агенції «Reuters» Іван Любиш-Кірдей отримав важке поранення. Також була поранена польська журналістка Моніка Андрушевська. За її словами, вона проїжджала Краматорськ під час атаки, унаслідок обстрілу пошкоджено її автомобіль. Російські військові здійснили удар ракетою «Іскандер-М». Двоповерховий готель було частково зруйновано від прямого влучання, через що утворився величезний кратер.

За процесуального керівництва Донецької обласної прокуратури розпочато досудове розслідування в кримінальному провадженні за фактом порушення законів та звичаїв війни за частиною 2 статті 438 КК України¹²⁵.

Вересень 2024 року

Євгенія Садовська, Дарія та Ярина Базилевич

#активістки

#волонтерки

місто Львів

Уночі 4 вересня 2024 року від ракетного удару по Львову загинула¹²⁶ сім'я — Євгенія Садовська та троє доньок — Ярина, Дарія та Емілія Базилевич. Єдиним із сім'ї вижив батько Ярослав Базилевич.

Євгенія Садовська, Дарія та Ярина Базилевич були активістками «Пласту». Євгенія долучилася до «Пласту» у Львові ще в 1990-х роках.

Дарія Базилевич навчалася на другому курсі програми «Культурологія» гуманітарного факультету Українського католицького університету, була активною

124 Reuters підтвердило загибель свого працівника через російський удар по Краматорську. Детектор Медіа, 26.08.2024: <https://detector.media/community/article/231307/2024-08-26-reuters-pidtvrdylo-zagybel-svogo-pratsivnyka-cherez-rosiyskyu-udar-po-kramatorsku/>

125 Прокуратура розглядає версію цілеспрямованого удару РФ по готелю з журналістами у Краматорську. Радіо Свобода, 04.09.2024: <https://www.radiosvoboda.org/a/news-kramatorsk-hotel-zhurnalisty/33105672.html>

126 «Хочеться кричати від злості і відчаю». У Львові загинула родина з трьома дітьми. BBC News Україна, 04.09.2024: <https://www.bbc.com/ukrainian/articles/cqjl12le1ko>

студенткою, менторкою «Лабораторії волонтерства» університету. Займалася в театральній студії, вивчала акторське мистецтво.

Ярина Базилевич працювала програмною менеджеркою офісу «Львів – Молодіжна столиця Європи 2025», у «МолоДвіжЦентрі» мережі «ТВОРИ!». Була програмною менеджеркою міських молодіжних проєктів, волонтеркою-дизайнеркою проєкту «Неопалимі» у 2022–2023 роках.

Того дня під час масованого ракетного удару по Україні російські військові вдарили балістичними ракетами, у тому числі «Кинджалами», по центру Львова, неподалік від залізничного вокзалу. Загинуло 7 людей, більш як 50 зазнали поранень. Декілька споруд зруйновано, зокрема й пам'ятки архітектури, пошкоджено 188 будинків, багато з яких – житлові.

За процесуального керівництва Львівської обласної прокуратури¹²⁷ розпочато досудове розслідування в кримінальному провадженні за фактом порушення законів та звичаїв війни за частиною 2 статті 438 КК України.

Олександр Красюк, Руслан Рубан

#волонтери

місто Миколаївка, Донецька область

7 вересня 2024 року внаслідок обстрілу російськими військами під завалами місцевого готелю в місті Миколаївка Краматорського району на Донеччині загинули¹²⁸ зооволонтери – Олександр Красюк із Харкова та Руслан Рубан із Межової на Дніпропетровщині.

Керівниця інформаційної служби ГО «ЗооКонтроль» Наталія Зозуля зазначила, що їхні колеги працювали в екіпажі близько чотирьох років, займалися стерилізацією тварин. Волонтери приїздили на прифронтові території, відловлювали, стерилізували тварин, а після відновлення випускали назад. У Миколаївку вони приїхали проводити вакцинацію та стерилізацію.

Олександр Красюк був кінологом, приєднався до команди ГО «ЗооКонтроль» у 2017 році. Руслан Рубан – у 2020 році. Свою діяльність починали зі стерилізації покинутих тварин у Попасній на Луганщині, коли неподалік уже проходила лінія фронту.

За процесуального керівництва Донецької обласної прокуратури розпочато досудове розслідування в кримінальному провадженні за фактом порушення законів та звичаїв війни за частиною 2 статті 438 КК України.

127 Сім загиблих, серед яких діти, внаслідок ракетної атаки на Львів – розпочато розслідування. Львівська обласна прокуратура, 04.09.2024: https://lviv.gp.gov.ua/ua/news.html?_m=publications&t=rec&id=368831&fp=140

128 Під завалами готелю у місті Миколаївка на Донеччині загинули Олександр Красюк з Харкова, Руслан Рубан з Межової. Суспільне Донбас, 08.09.2024: <http://surl.li/aaqkna>

Денис Городецький (імена ще двох загиблих поки не відомі)

#волонтери

село Віролюбівка, Донецька область

12 вересня 2024 року біля села Віролюбівка Костянтинівського району на Донеччині загинули¹²⁹ троє волонтерів Міжнародного комітету Червоного Хреста. Вони приїхали до села, щоб видати місцевим мешканцям паливні брикети для обігріву домівок. На момент обстрілу саме розвантажували доставлену допомогу.

Унаслідок атаки на місці загинули троє чоловіків. Двоє їхніх колег зазнали уламкових поранень. Потерпілих доставили до медичного закладу. Один із постраждалих у важкому стані.

15 вересня стало відомо¹³⁰, що одного із загиблих волонтерів звали Денис Городецький, він – переселенець із Сіверськодонецька Луганської області. На вантажівці Червоного Хреста він мав роздавати гуманітарну допомогу, але російський снаряд знищив машину, убивши його та ще двох колег.

ZMINA зверталася із запитом до керівництва Міжнародного комітету Червоного Хреста в Україні про те, чому імена двох інших загиблих не розголошуються. У поясненні сказано, що це пов'язано з небажанням родичів убитих волонтерів називати їхні імена та прізвища.

За процесуального керівництва Донецької обласної прокуратури розпочато досудове розслідування в кримінальному провадженні за фактом порушення законів та звичаїв війни за частиною 2 статті 438 КК України.

129 Окупанти завдали удару по гуманітарній місії Червоного Хреста – розпочато розслідування за фактом загибелі трьох та поранення двох її співробітників. Офіс Генерального прокурора, 12.09.2024: <https://gp.gov.ua/ua/posts/okupanti-zavdali-udaru-po-gumanitarnii-misiyi-cervonogo-xresta-rozpocato-rozsliduvannya-za-faktom-zagibeli-tryox-ta-poranennya-dvox-yiyi-spivrobotnikiv>

130 Загиблий під час обстрілу Віролюбівки працівник МКЧХ переселенець з Луганщини Денис Городецький. Суспільне Донбас, 15.09.2024: <https://suspilne.media/donbas/836869-zagiblij-pid-cas-obstrilu-virolubivki-pracivnik-mkch-pereselenec-z-lugansini-denis-gorodeckij/>

Вікторія Рощина

#журналістка

Росія, точне місце загибелі не відоме

10 жовтня 2024 року стало відомо, що журналістка Вікторія Рощина загинула¹³¹ в російському полоні. Про це в ефірі телемарафону «Єдині новини» заявив керівник пресслужби координаційного штабу Петро Яценко.

У документі, який надали батькові Володимирі Рощину в російському Міністерстві оборони, зазначено¹³² дату смерті — 19 вересня. Її тіло на момент підготовки цього звіту не повернули.

Також представник Головного управління розвідки Андрій Юсов у коментарі «Суспільному» заявив, що Рощина була в списках на обмін, повернення погодили та її етапували до СІЗО «Лефортово», щоб підготувати для повернення додому. За словами Юсова, журналістка найближчим часом мала повернутися в Україну. Обставини її смерті з'ясовують.

Голова Комітету Верховної Ради України з питань свободи слова Ярослав Юрчишин також повідомляв, що раніше Рощина оголосила голодування через нелюдське поводження.

Вікторія Рощина перестала виходити на зв'язок із рідними 3 серпня 2023 року. За словами батька, 27 липня вона поїхала з України до Польщі та мала дістатися до окупованих територій на сході України за три дні, планувала їхати через Росію. За словами батька, СБУ підтвердила родині, що Вікторію взяли в полон росіяни. 27 травня 2024 року російське Міністерство оборони визнало, що утримує Рощину.

Працівники російської Федеральної служби безпеки вже затримували¹³³ Вікторію Рощину раніше — 16 березня 2022 року, вона перебувала в окупованому Бердянську. 22 березня російські військові звільнили її, змусивши записати відео, де вона каже, що не має претензій до російських спецслужб.

Рощина була¹³⁴ авторкою серії репортажів для «Радіо Свобода», співпрацювала у 2022 році з «Радіо Свобода» як фрилансерка, також була фрилансеркою в «Українській правді», працювала на «hromadske». У 2022 році отримала премію Міжнародного жіночого медійного фонду «За мужність у журналістиці».

131 Українська журналістка Вікторія Рощина була у списках на обмін. Вона померла під час етапування в «Лефортово». Центр прав людини ZMINA, 10.10.2024: <https://zmina.info/news/ukrayinska-zhurnalistka-viktoriya-roshhyna-bula-u-spysskah-na-obmin-yusov/>

132 Смерть Вікторії Рощиної: що сталося із журналісткою у полоні? Радіо Свобода, 12.10.2024: <https://www.radiosvoboda.org/a/viktoriya-roshchyna-smert-u-poloni/33156337.html>

133 Репатріація 29 листопада: Росія вчергове не віддала Україні тіло журналістки Рощиної. Суспільне Новини, 29.11.2024: <https://suspilne.media/891377-rosia-vcergove-ne-viddala-ukraini-tilo-zhurnalistki-rosinnoi-aka-pomerla-u-rosijskomu-poloni/>

134 Журналістка Вікторія Рощина померла в російському полоні — Координаційний штаб. Радіо Свобода, 10.10.2024: <https://www.radiosvoboda.org/a/news-viktoriya-roshchyna-pomerla/33154078.html>

Зникнення і смерть журналістки розслідує Головне слідче управління СБУ за частиною 2 статті 438 КК України — порушення законів та звичаїв війни. Процесуальне керівництво в провадженні здійснює Офіс Генерального прокурора¹³⁵.

Леонід Лобойко

#волонтер

селище Козача Лопань, Харківська область

28 вересня 2024 року в селищі Козача Лопань Харківської області загинув¹³⁶ суддя Касаційного кримінального суду в складі Верховного Суду Леонід Лобойко. Він розвозив гуманітарну допомогу місцевим мешканцям.

Російський FPV-дрон влучив у цивільний автомобіль «Mitsubishi Lancer», яким керував Лобойко, після удару автівка врізалася в стіну будинку. Також отримали поранення три жінки, які, за попередніми даними, перебували в цьому автомобілі. Їх госпіталізували до лікарні.

Розпочато досудове розслідування в кримінальному провадженні за фактом порушення законів та звичаїв війни за частиною 2 статті 438 КК України.

Жовтень 2024 року

Тигран Галустян

#волонтер

селище Іллінка, Донецька область

6 жовтня 2024 року від удару російського FPV-дрона біля селища Іллінка Покровського району на Донеччині загинув¹³⁷ волонтер пошуково-рятувального загону ГО «Троянда на руці» Тигран Галустян. Волонтери відпрацювали в Селидовому та їхали в Гірник евакуювати місцевих мешканців.

135 У зв'язку з інформацією про смерть української журналістки Вікторії Рошиної в рф, кримінальне провадження, відкрите за фактом її зникнення, докваліфіковано — воєнний злочин, поєднаний з умисним вбивством. Офіс Генерального прокурора, 11.10.2024: <https://gp.gov.ua/ua/posts/u-zvyazku-z-informacijeyu-pro-smert-ukrayinskoyi-zurnalistki-viktoriyi-roshhinoyi-v-rf-kriminalne-provadžennya-vidkrite-za-faktom-yiyi-zniknennya-dokvalifikovano-vojennij-zlocin-pojednani-z-umisnim-vbivstvom>

136 Росіяни вдарили КАБама по селищу на Харківщині: загинули троє людей, ще троє зазнали поранень. Центр прав людини ZMINA, 28.10.2024: <https://zmina.info/news/rosiyany-vdaryly-kabamy-po-selyshhu-na-harkivshhyni-zagynuly-troye-lyudej-shhe-troye-zaznaly-poranen/>

137 Їхали на евакуацію у Гірник. Під час обстрілу автівки на Донеччині загинув харківський волонтер. Суспільне Донбас, 07.10.2024: <https://suspilne.media/donbas/852599-ihali-na-evakuaciju-u-girnik-pid-cas-obstrilu-avtivki-na-doneccini-zagynuv-harkivskij-volonter/>

Як розповів¹³⁸ керівник пошуково-рятувального загону Олександр Гуманюк, в організації це перший випадок загибелі волонтера під час місії. За його словами, з Тиграном був ще один колега, Данило, він отримав контузію, але від госпіталізації відмовився.

За процесуального керівництва Донецької обласної прокуратури розпочато досудове розслідування в кримінальному провадженні за фактом порушення законів та звичаїв війни за частиною 2 статті 438 КК України¹³⁹.

Грудень 2024 року

Римма Бараненко

#волонтерка
місто Херсон

1 грудня 2024 року в Херсоні загинула волонтерка Римма Бараненко, коли росіяни скинули на міський автобус вибухівку з дрона. Жінка була однією з пасажирок автобуса. Про її загибель повідомив начальник Херсонської ОВА Олександр Прокудін, який зазначив, що особисто знав волонтерку більш як десять років, вони співпрацювали в різних проектах. Того дня внаслідок атаки російських дронів на громадський транспорт три людини загинули, сім були поранені.

За словами подруги Олени Назарчук, жінка загинула¹⁴⁰ дорогою до церкви. Волонтерка під час окупації Херсона та після його звільнення допомагала мешканцям Антонівки та Херсону, піклувалася про безпритульних тварин.

За процесуального керівництва Херсонської обласної прокуратури розпочато досудове розслідування в кримінальному провадженні за фактом порушення законів та звичаїв війни за частиною 2 статті 438 КК України¹⁴¹.

138 Волонтер Тигран Галустян з Харкова загинув у Покровському районі на Донеччині. Суспільне Харків, 07.10.2024: <https://suspilne.media/kharkiv/852657-volonter-tigran-galustan-z-harkova-zagynuv-u-pokrovskomu-rajoni-na-doneccini/>

139 Росіяни атакували дроном авто волонтерів на Донеччині, є жертва. Слово і Діло, 06.10.2024: <https://www.slovoidilo.ua/2024/10/06/novyna/bezpeka/rosiyany-atakuvaly-dronom-avto-volonteriv-donechchyni-ye-zhertva>

140 Публікація в соціальній мережі Facebook на сторінці подруги Олени Назарчук, 01.12.2024: https://www.facebook.com/permalink.php?story_fbid=pfbid02hSeWVGzpZ3jjvK4ex1Va7afjjhi2kP7srXu7dw6yCnzMV54b4Jnk2RmBLi8skk7Kl&id=100007661744859

141 Окупанти скинули вибухівку на маршрутку в Херсоні: є загиблі та поранені. Громадське, 01.12.2024: <https://hromadske.ua/viyana/235492-okupanty-skynuly-vybukhivku-na-marshrutku-u-khersoni-ye-zahybli-ta-poraneni>

